

دوباره روز بزرگداشت پرستاران این فداکار مهربان از راه رسیدو این روز در حالی گرمی داشته می شود که این عزیزان با مشکلات زیادی روبرو هستند. هر ساله از آن زمان تجلیل می شود. مسئولان وعده وعیدهای زیادی می دهند اما هیچگاه ترتیب اثری داده نمی شوداین در حالی است که پرستاران مهمترین ارکان نظام زنجیرهای سلامت هستند که مهمترین نقش را در بهبود بیماران ایفا می کنند. شاخص های سازمان جهانی بهداشت حاکی از این است که آمارهای نیروی انسانی پرستاری مهم ترین شاخص های سلامت یک کشور به شمار می رود و این در حالی است که در کشور ما این شاخص در پایین ترین سطح ممکن حتی بعد از کشورهای مانند عراق و سودیه و دیگر کشورهای همسایه قرار گرفته است. کارشناسان معتقدند، آنچه تاکنون موجب چرخش نرخ نظام سلامت در حوزه گسترده خدمات پرستاری کشور شده، نه سیاست گذاری دولت بوده و نه بودجه‌های تخصیص نیافته، بلکه قطع و قطصیر و ابتیار جامعه فهم پرستاری کشور که کم با بی عدالتی ها، کم لطفی و بی توجهی های جسد و با وجود نادیده گرفته شدن حقوق قانونی و شرعی شان تنها بر بستر اعتقاد و رویکرد حرفه ای و اسلامی خود امکان خدمت را یافته‌اند. این آنان می گویند، متأسفانه در بودجه سال ۹۹ هم جایی برای قانون ۱۳ سال بر زمین مانده تعریف نگذاری خدمات پرستاری وجود ندارد و این در حالی است که بودجه وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی حدود ۱۵ در صد رشد داشته است.

در حال حاضر نیز بنا نادیده گرفتن تعهدات و توافق از سوی دولت در تدوین لایحه بودجه حوزه سلامت و تدوین آئین نامه‌ها و صدور دستورالعمل های خلاف قوانین ارتقاء بهره‌وری کارکنان باالنی نظام سلامت، بازنشتستگی بیمار و سخت و زیان آور، تحمیل اضافه کاری و مرخصی اجباری بر پرستاران و چندین و چند مورد دیگر، دغدغه‌های بزرگ دیگری بر انبوه دغدغه‌های پرستاران اضافه شده است.

دکتر محمد میرزا بیگی

*** دکتر محمد میرزا بیگی – رئیس کل سازمان نظام پرستاری: سال ۲۰۲۰ از سوی سازمان جهانی بهداشت به نام سال پرستاری نامگذاری شده است که در واقع روز پرستار در ایران مصادف با شروع سال میلادی پرستار در سطح جهان است**
*** دولت مانند دوران اجرای قوانین چهارم و پنجم می بایست برای جبران کمبود نیرو سالانه حداقل ده هزار پرستار استخدام کند و بر روند استفاده از مجوزها و به کارگیری ها و به کارگیری ها نظارت بیشتری کند زیرا که کمبود نیرو در مزمن و مشکل زا شده است**

مشکلات پرستاران

دکتر محمد میرزا بیگی – رئیس کل سازمان نظام پرستاری چندی قبل در نشست اظهار داشته است که سال ۲۰۲۰ از سوی سازمان جهانی بهداشت به نام سال پرستاری نامگذاری شده است. در واقع روز پرستار در ایران مصادف با شروع سال میلادی پرستار در سطح جهان است. وی می افزاید: دولت مانند دوران اجرای قوانین چهارم و پنجم می بایست برای جبران کمبود نیرو سالانه حداقل ده هزار پرستار استخدام کند و بر روند استفاده از مجوزها و به کارگیری ها نظارت بیشتری کند زیرا که کمبود نیرو در مراکز استان ها و مرز و مشکل زا شده است. رئیس کل سازمان نظام پرستاری با اشاره به

وجود معوقات ۱۷ تا ۱۸ ماهه خطر نشان می کند: برخلاف همکاران پزشک و… اما پرستاران تنها ممر درآمدشان همین حقوق و کارانه است که این روزها هر روز و پیچیده و غیرقابل تحمیلی در کم آفراری به نام قاصدک گرفتار شده که نه اضافه کار و نه کارانه تکلیفشان باهیچکس شفاف نیست و باعث دلخوری و بدبینی پرستاران در وهله اول به دولتمردان شده است. و هر طرز شده باید کم نرم افزار قاصدک جمع آوری شود. هم اضافه کار و کارانه از منبع تا مقصد تنگیک شود. و هم معوقات به روز رسانی شود.

در حال حاضر دنیا به سمت عوض کردن زمین بازی درنظام سلامت؛ ازبیمارستان به خارج از بیمارستان پیش رفته واز موضوع پرستاری در منزل به عنوان بهترین رقیب کیفی و کمی بیمارستان‌ها مخصوصا درباره بیماری های مزمن استفاده می شود.

وی تأکید می کند: در سال های گذشته بودجه بسیاری حول محور درمان و بیمارستان‌ها صرف شد و بودجه سازمان های بیمه گر نیز افزایش زیادی یافته اما متأسفانه مشکلات نظام سلامت بدهی به کارکنان و اشکالات اساسی در خدمت رسانی به مردم به قوت خود باقی مانده است.

اگر سهمیه های برای جذب پرستار ان در نظر گرفته می شود باید فقط به پرستاران یا گروه پرستاری تعلیل گیرد زیرا در فراخوان جذب که اخیرا داده شد، از ۱۰ هزار نیرو، تنها ۴۲۰۰ نفر پرستار جذب شد که نیاز به نظارت دقیق دارد.

پرستاری؛ مشمول قانون مشاغل سخت و زیان آور

یکی از پرستاران در مورد قانون مشاغل سخت و زیان آور به گزارشگر روزنامه اطلاعات می گوید: در سال ۹۰ قانون جدید مشاغل سخت و زیان آور از سوی مجلس شورای اسلامی و سپس شورای نگهبان به تصویب نهایی رسید و در سازمان تأمین اجتماعی برای اجر اایلاغ شد. وی با اشاره به این مطلب که براساس این قانون داشتن سابقه کار ۲۵ سال متناوب و ۲۰ سال متوالی مبنای محاسبه بازنشستگی در مشاغل

گزارش

این خاتم پرستار که نخواست ناشی افش صدمات جسمی ناشی از کار در بیمارستان، فشار ناشی از اهمیت دقت و توجه در کار و دیده نشدن زحمات این شغل بود که در نهایت منجر به واکنش های قانونی در این زمینه شد. اگرچه با این وجود باز هم، این قانون به راحتی خصوصاً در بیمارستان های دولتی اجرا نمی شود و به دلیل کمبود نیرو، بازنشستگی زودهنگام پرستاران به وی سادگی ها ممکن نیست. ضمن آنکه همچنان

در حال حاضر دنیا به سمت عوض کردن زمین بازی درنظام سلامت؛ ازبیمارستان به خارج از بیمارستان پیش رفته واز موضوع پرستاری در منزل به عنوان بهترین رقیب کیفی و کمی بیمارستان‌ها مخصوصا درباره بیماری های مزمن استفاده می شود.

پرستاران، مهمترین ارکان نظام سلامت

سنخی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

قوانین ناهماهنگ اضافه کاری

خاتم پرستاری که در یکی از بیمارستان های تأمین اجتماعی کار می کند به گزارشگر روزنامه اطلاعات می گوید: مشکلات پرستاران آفتد زیاد است که قادر به بیان آن نیستیم. یکی از بزرگترین مشکلات ما این است که برای اضافه کاری باید حضور فیزیکی داشته باشیم و این در حالی است که حتی ۱۰ دقیقه به این روش سنی ندارد و با داشتن روز پرستار موجود در هر سنی که قرار گیرد، مشمول بازنشستگی می شود.

در این قانون پرستاران، کار گران معدن، کارکنان روی کشتی، راننده ماشین های سنگین به نوعی شامل مشاغل سخت و زیان آور می شوند.

این پرستار خاطر نشان می کند: به محض دریافت اضافه کاری در هر روز باید بیمارستان باشیم زیرا مجموعه مشاغل سخت و زیان آور شد، مسائلی چون کار شیفتی، حقوق و مزایای کم نسبت به

گزارش

تاروزی هم که حکم بازنشستگی بدستم برسد با عشق تمام کار می کنم. ولی روزی که حکم را گرفتم بدون سر و صدا و بدون اینکه از روستا جداحافظی کنم حرف کارم را ترک می کنم.

یک بام و دو هوا

پرستاری که در یک بیمارستان دولتی کار می کند به گزارشگر روز نامه اطلاعات می گوید: مسئولین فکر می کنند پرستاران روئین تن هستند

وی با اشاره به این مطلب که پرستاران جوان

حرمت ما را رعایت نمی کنند و زور می گویند

خطر نشان می کند: پرستارانی که در بخش اداری کار می کنند. ۴۰ ساعت در ماه کار می کنند اضافه کار دارند در حالی که آنان پشت میز نشسته‌اند و ما با جان بیماران سرو کار داریم و یک اشتباه باعث می شود که بیمار جانش را از دست بدهد.

در حالی به پرستاران پشت میز نشین ۴۰ ساعت اضافه کاری می دهند ما باید ۱۲۰ ساعت اضافه ساعت فیزیکی را مد نظر قرار می دهند در حالیکه در قانون اداری اینگونه نیست. یا اینکه مسئولان وزارت بهداشت بعد از آن همه سال یکار اسم مرا به عنوان پرستار نمونه رد کردند و چون رسمی نبود اسمم را رد نکردند. من اگر به تمام اضافه کار هر روز باید بیمارستان باشیم زیرا که طبق قانون سازمان تأمین اجتماعی میانگین ۲ سال آخر را برای بازنشستگی در نظر می گیرند.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

خاتم پرستاری که در یکی از بیمارستان های تأمین اجتماعی کار می کند به گزارشگر روزنامه اطلاعات می گوید: مشکلات پرستاران آفتد زیاد است که قادر به بیان آن نیستیم. یکی از بزرگترین مشکلات ما این است که برای اضافه کاری باید حضور فیزیکی داشته باشیم و این در حالی است که حتی ۱۰ دقیقه به این روش سنی ندارد و با داشتن روز پرستار موجود در هر سنی که قرار گیرد، مشمول بازنشستگی می شود.

در این قانون پرستاران، کار گران معدن، کارکنان روی کشتی، راننده ماشین های سنگین به نوعی شامل مشاغل سخت و زیان آور می شوند. این پرستار خاطر نشان می کند: به محض دریافت اضافه کاری در هر روز باید بیمارستان باشیم زیرا که طبق قانون سازمان تأمین اجتماعی میانگین ۲ سال آخر را برای بازنشستگی در نظر می گیرند.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

سختی های این حرفه از چشم مردم و مراجعان بیمارستان‌ها مخفی مانده و نفس این شغل، دلیل مواجهه با افراد بیمار و غمگین و هراسیده از بیماری همچنان باعث ایجاد توقعات زیادی از سوی مردم شده، بدون آنکه به شرایط پرستاران و وضعیت سختی حرفه آنها توجه شود.

تاریخچه پرستاری در جهان و ایران

تاریخچه پرستاری مدرن در قرن ۱۹ میلادی در آلمان و بریتانیا شروع شد و در سال ۱۹۰۰ در سراسر جهان گسترش یافت. پرستارانی که در مراکز مذهبی با انگیزه‌های مذهبی در حال آموزش دیدن بودند رفته رفته قواعد سختگیرانه پزشکی و سلامت و مراقبت علمی را می‌آموختند که توسط پزشکان تدریس می‌شد. پرستار انگلیسی فلورانس نایتینگل در چنین مکانی تعلیم دید ولی بعدها نقدهایی به این موسسات داشت. در طول جنگ کریمه نایتینگل که تنها در نیازها و ضروریات حرفه‌ای پرستاران همچنین در درک شخصی و چگونگی تعامل در چارچوب شغل خود به شناخت رسید. او در سال ۱۸۵۹ کتابی با عنوان «نکاتی درباره پرستاری» منتشر کرد. این نوشته بعنوان اولین‌ها در زمینه تئوری پرستاری بشمار می‌رود که همچنین تئسیوه آموزش پرستاری را داجار اصلاحات اساسی نمایاد. با دینوسیله بر هنری دونان تأثیر گذاشت. او موسس جنبش جهانی صلیب سرخ و هلال احمر بود و همچنین تأثیر بسیار زیادی در جدایی مدارس تخصصی پرستاری از مراکز مذهبی داشت که منجر به حرفه‌ای شدن و بصورت یک شغل تبدیل شدن پرستاری شد. در ایالات متحده در سال ۱۸۹۹ شورای بین‌المللی پرستاران تأسیس شد که سختگویی پرستاری، مرکز نقل و مرتبط کننده پرستاران در سراسر جهان بود و توسعه شغلی و حرفه‌ای پرستاری را در سراسر جهان، پیش می‌برد.

پرستاری حرفه‌ای در ایران

پرستاری حرفه‌ای در ایران برگرفته از پرستاری حرفه‌ای در کشورهای اروپایی است، اولین بار در سال ۱۲۹۴ شمسی مسیونرهای مذهبی در ارومیه مدرسه پرستاری تأسیس کردند و این شیوه بعدها به سایر شهرهای ایران نیز گسترش یافت. در سال ۱۲۹۵ آموزشگاه دیگری در تبریز با پذیرش داوطلبان دارای مدرک سوم متوسطه و به صورت دوره سه ساله به تربیت پرستار مبادرت نمود. در دهه ۳۰ شمسی اساتیدمستاهای آموزشگاه‌های پرستاری توسط وزارت بهداشتی در ایران تدوین شد.

در سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۸ به ترتیب آموزشگاه‌های پرستاری شرکت نفت آبادان ۱۳۲۰، هلال احمر همدان ۱۳۲۷، تهران ۱۳۳۸، نمازی شیراز ۱۳۳۳ و جرجانی مشهد ۱۳۳۸ تأسیس شدند. انجمن صنفی پرستاران در سال ۱۳۳۶ تشکیل شد و این انجمن به شورای بین‌المللی پرستاری پیوست. از شرایط پذیرش برخی از آموزشگاه‌ها داشتن مدرک دیپلم کامل متوسطه بود. در سال ۱۳۳۷ طبق اساسنامه آموزشگاه‌های پرستاری صوبر شورای عالی فرهنگ، مقرر گردید پذیرش داوطلبان که آموزشگاه‌ها با مدرک کامل متوسطه، دوره تحصیل سه سال و ارزش آن معادل لیسانس پرستاری محسوب کرد. برگرفته از پرستاری حرفه‌ای در کشورهای اروپایی است. اولین بار در سال ۱۲۹۴ شمسی مسیونرهای مذهبی در ارومیه مدرسه پرستاری تأسیس کردند و این شیوه بعدها به سایر شهرهای ایران نیز گسترش یافت. در سال ۱۲۹۵ آموزشگاه دیگری در تبریز با پذیرش داوطلبان دارای مدرک سوم متوسطه و به صورت دوره سه ساله به تربیت پرستار مبادرت نمود.

در سال ۱۳۵۹ با تشکیل شاخه پرستاری ستاد انقلاب فرهنگی برنامه‌ریزی متمرکز پرستاری توسط این شاخه با استفاده از نظرات صاحب نظران پرستاری صورت گرفت. با تشکیل وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی، در سال ۱۳۶۵ و ایجاد دانشگاه‌های پرستاری و مامایی، کیفیت آموزش پرستاری توسعه فراوان یافت. به گونه‌ای که از سال ۱۳۶۵ آموزش پرستاری در جهت فلسفه جامع گرا، جامعه نگر و جامع نگر گام‌های موثری برداشته است. در سال ۱۳۶۹ انجمن پرستاری ایران بعنوان اولین شکل صنفی پرستاری بعد از انقلاب تأسیس گردید. در سال ۱۳۷۳ برنامه کارشناسی رشته پرستاری در رانستای آموزشی جامعه نگر تدوین و در سال ۱۳۷۴ برنامه به تصویب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید. پس از تشکیل شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی این برنامه تحت نظارت کامل وزارت خانه گرفت قرار. و بعد از پی گیری فعالان پرستاری اساسنامه قانون نظام پرستاری در ۲۱ مرداد ۱۳۸۰ تصویب شد.

لغایت ۹۸/۱/۲۳ جهت تحویل لوای مزایده به آدرس :شهرکرد – میدان دوازه محرم – فکله ای – ساختمان مدیریت بانک سپه – طبقه اول واحد پشتیبانی و ساختمان مراجعه و با جهت اطلاعات بیشتر با تلفن ۲۸۰۳۳۲۲۲۱۱ تماس حاصل نمایند.

ردیف	آدرس ملک	پلاک ثبتی	نوع کاربری	معرضه -مترمربع	مساحت -مترمربع	قیمت پایه کارشناسی (ریال) کسر ۲۵ درصد	توضیحات
۱	استان بهنجاری شهر وردجان ناحیه صنعتی	۵۲۰۳	تولید چارچ خوراکی	۶۰۰۰	۱۹۲۷/۹۷	۹/۴۲۲/۰۰۰/۰۰۰	واگذاری ملک با توجه به قرار گرفتن در طبقه اول ساختمان های صنعتی می باشد. فروش براساس وضع موجود ماشین آلات و تجهیزات می باشد.

مدیریت شعب بانک سپه استان چهارمحال و بختیاری

افقی: ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵

۱- از داروهای گیاهی که برای تسکین سرفه به کار می رود- دست و پای خود را گرم کردن
۲- به تأخیر انداختن مسابقه در کشتی - خاص
۳- چوب خشوب - کجابه - عمق وزر-ا -دفاع فوئال
۴- کشت به امید بسازان -زمینه موسیقی -
زیت و -وصیت کنندگان
۵- اشاره - کلیسای در اصفهان - انتشار دهنده
۶- پایتخت بگلادش -افزایش - پای افزار، کشش
۷- سبسنمای سوخته -نوعی خرمای خشک - تصحیت کننده
۸- تکرار حرف س-ا -گوارا -پایتخت لیده - شایعه
۹- کودک تازه راه افتاده - حرف یونانی
۱۰- خشن - آنکه کاری را انجام نداده - کلام تحسین
۱۱- بر ننده شکاری کوچک تر-ایزاز -
پیک گاذی - سمت
۱۲- بخشی از ششم - حرف پیروزی - فلز رسانا - عقاید شمرندی
۱۳- پایتخت ایتالیا - آژردگی خاطر - واحد شمارش قالی - بگوی قرآنی
۱۴- شش ضلعی - از شهر های کرمان
۱۵- ضربه فنی در بوکس - مکتب ادبی نماد گرای

عمودی:

۱- پاه- از نقاط تاریخی و دینی استان فارس
۲- نخستین شاه ایران از سلسله ماد -
۳- آسیب فیزیکی از داریوش مهرجویی -
۴- ظرف آمازیشاگهی - به اندازه
۵- گل سرخ -سوسن آسمان گوی -
۶- تلاش و تقلا -اولین بخش دستگاه گوارش -
۷- گل هندوستان
۸- همراه هرج می آید - جمع وزیر -تحصص
۹- خطاب نزدیک -مقابل معنوی -لطافت -
۱۰- کیه یونج -سایده - گروه ورزشی
۱۱- فیلمی از دودسزاد -مبلی برای نشستن
۱۲- چندان تره - ویران کننده
۱۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۱۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۱۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

۱- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض
۲- چندان تره - ویران کننده
۳- تا می دخترانه - نر تومند - گشتن
۴- در تقسیمات ارضی امپراتوری روم -اولین سه رقی - آتش -بخشی از آیاترمان
۵- مخفف -شاه -پایبرنگبو کار -عرض

دادستان انقلاب زاهدان:

بامدیرانی که در اراضی ملی و منابع طبیعی تصرف شده ارائه خدمات کنند بر خورد می‌شود

زاهدان - خبرنگار اطلاعات: دادسستان عمومی و انقلاب مرکز استان میستان و بلوچستان در نشست فصلی شورای حفاظت از اراضی ملی و منابع طبیعی اظهار داشت: با مدیرانی که در اراضی ملی و منابع طبیعی متصرف شده خدمات ارائه‌ کنند، برخورد می‌شود.

حجت الاسلام علی موحدی‌راد افزود: از ابتدای سال جاری تاکنون ۲۵ هکتار از اراضی ملی و منابع طبیعی به ارزش ۲۴میلیارد تومان در حوزه راه و شهرسازی، ۱۹ هزار متر مربع از اراضی ملی در حوزه بنیاد مسکن و ۲۰۸ هکتار از اراضی ملی و منابع طبیعی به ارزش ۱۱۲ میلیارد و ۵۷۵میلیون تومان در حوزه منابع طبیعی رفع تصرف شده است.

وی ادامه داد: ۲۷۱ حلقه چاه غیر مجاز از ابتدای سال جاری پر و مسلوب المنفعه شده و ۲/۶ میلیون متر مکعب آب به نفع سفره‌های زیرزمینی استان بازگردانده شده است.

۷ دستگاه حفاری غیر مجاز نیز توقیف و ۶۲ هکتار از اراضی ملی که در بستر و حریم رودخانه‌ها قرار داشتند و وسیله دستگاه‌های متولی رفع تصرف شده و به بیست‌المان بازگشته است.

در پایان افزود با افراد سودجو و منفعت‌طلبی که به دلیل تصرف اراضی ملی و منابع طبیعی و حقوق بی‌المان هستند، برخورد‌های جدی و نسبت به رفع تصرف از آنها اقدام خواهیم کرد. در این جلسه همچنین رئیس کل دادگستری سیستان و بلوچستان گفت:

اگر سازمان‌ها و دستگاه‌های متولی به وظایف خود عمل نکنند دادستان می‌تواند برای آنها اعلام جرم کند.

حجت‌الاسلام علی مصطفوی نیزافزود: نگاه شورای حفاظت اراضی ملی و منابع طبیعی باید به مسائل کلان استان معطوف شود و مشکلات کوچک مربوط به سازمان و اداره در جای خودش مورد بررسی قرار گیرد.

وی تأکید کرد: موظف هستیم در چارچوب قانون در خصوص حفاظت از اراضی ملی و منابع طبیعی از هدررفت بیست‌المان جلوگیری کنیم و ضمن برخورد با افراد سودجو، به رفع تصرفات صورت گرفته بپردازیم. حجت‌الاسلام مصطفوی نیزافزود: سازمان‌های تصرف کرده‌اند، خدمات ارائه کنند، آن‌ها به هیچوجه از اهرم‌های فشار نرسند و آن را به دستگاه قضایی گزارش دهند تا با افراد متخلف برخورد شود.

دستگاه قضایی نیز از مدیرانی که در چارچوب قانون به وظایف خود عمل می‌کنند، حمایت می‌کند. وی توسعه پایدار استان را به حفظ حقوق بیست‌المان و رعایت قانون مطلوب دانست و افزود: رفع تصرف از اراضی ملی و منابع طبیعی خیر بسیار خوبی است و جلوی افراد سودجو باید گرفته شود.

وی از تشکیل شعبه ویژه رسیدگی به شکایات ماده

پرداخت ۴۰میلیارد ریال تسهیلات ساخت مسکن به روستائیان بافق

بافق - خبرنگار - اطلاعات: در ۹ ماهه اسـمـال ۴۰ میلیارد ریـال تسهیلات ازران قـیمـت برـای سـاخت مسـکن روستایی به متقاضیان پرداخت شد.

مدیر بنیاد مسکن انقلاب

ایران به کریدور بین المللی بدل می‌شود

مسیر ریلی خیرداد و گفت: سه مسیر مهم ریلی در آذربایجان شرقی استان ساخته می‌شود خطوط آهن میانه - تبریز، بستان‌آباد - سراب -

تبریز-خبرنگار اطلاعات: معاون وزیر راه و شهرسازی با اشاره به این‌که اتصال تبریز به مرز ارمنستان برای کل کشور اهمیت دارد گفت: اگر تبریز را به مرز ارمنستان وصل کنیم، ارمنستان هم بزرگراهی می‌سازد که در کریدور بین‌المللی بدل می‌شود.

زاهدان - خبرنگار اطلاعات: مدیر کل آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک سیستان و بلوچستان گفت: انجام ندادن مطالعات و آزمایش‌های فنی مکانیک خاک در طرح‌های عمرانی چه بسا هزینه‌های سنگینی را تحمیل کند و بی‌توجهی به آن، می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری را به همراه داشته باشد.

عبدالعفور تمدانی به اتفاق محمود کردستانی مدیر کل صدا و سیمای سیستان و بلوچستان در نشست خبری با اشاره به نقش مهم اداره یاد شده در ایمن‌سازی طرح‌های عمرانی اظهار داشت:

آزمایش‌ها و کنترل کیفی انجام شده از سوی این اداره نقش بسیار مهمی در اطمینان بخشی و ایمن‌سازی طرح‌ها دارد، اما متأسفانه به دلیل آگاه نبودن بسیاری از مردم از این نقش، بیشتر ساخت و سازها بدون بهره گرفتن از مشاوره‌ها و نظرات کارشناسان و متخصصان آزمایشگاه فنی مکانیک خاک ساخته و بهره‌برداری از احداث ۳هزار و ۳۰۰کیلومتر

افزون بر ۲ هزار وقف جدید در کشور ثبت شده است

زاهدان - خبرنگار اطلاعات: مسئول خیریه سازمان اوقاف و امور خیریه کشور گفت: ۲ هزار و ۲۵۰ وقف جدید اسـمـال توسط واقفان در کشور به ثبت رسیده است.

حجت الاسلام احمد شـرـفـخـانی در گفتگو با خبرنگاران سیستان و بلوچستان با بیان اینکه سنت حسنه وقف هر سال رو رشد است، اظهار داشت: با فرهنگ سازی و عمل به نیت‌های وقف‌کنندگان، گرایش مردم به وقف بیشتر شده و این سنت حسنه در حال نهادینه شدن است.

وی ادامه داد: هم‌اینک حدود ۷۰۸ نوع نیت واقف در کشور داریم که به عنوان سند بالادستی سازمان اوقاف و امور خیریه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

وی امور خیریه را از موضوعات مغفول مانده در سازمان اوقاف ذکر کرد و افزود: از تیرماه سال‌جاری امور خیریه در این سازمان شکل گرفته و در تلاش است که با ظرفیت‌های موقوفات در بخش ریقات وقفی، اجرای نيات واقفان و نیز ظرفیت و مشارکت‌های مردم بتواند دستگیر نیازمندان و مستمندان باشد.

وی تکریم خاتون‌آه‌های ایام، هم‌سرستان و بدسرستان نیازمندان در عرصه تربیتی و مشارکت‌های مردم بتواند دستگیر نیازمندان و مستمندان باشد. کشور با سود صفر در برابر نیازمندان و هم‌افزایی بیشتر با موسسات خیریه و تشکل‌های مردمی در رفع نیازهای جامعه را از مهمترین رویکردهای امور خیریه این سازمان مطرح کرد و با بیان اینکه در شهرت‌ان‌های شورای هماهنگی تخصصی امورخیریه شکل گرفته است، گفت: هم‌اینک بیش از هزار و ۲۰۰ بیمارستان، درمانگاه و مرکز درمانی و مرکز بهداشت است و موقوفات و ریقات این سازمان محسوب می‌شوند که خدمات درمانی به نیازمندان ارائه می‌دهند.

هچنین از در ایام عبد غدیر تاکنون ۶۲۰ زندانی جرائم غیرعمد از طریق سازمان اوقاف و امورخیریه کشور آزاد شده‌اند و این روند همچنان با قوت ادامه دارد.

شرفخانی شناسایی آسیب‌های اجتماعی در مناطق پروژه اطراف آستان مقدس امام زادگان و بقاع متبرک، کاهش آسیب‌ها در جامعه و وقف‌های نوین در آزار اولویت‌های امور خیریه این سازمان ذکر کرد و افزود: ضرورتی است خیران قبل از ثبت موقوفات خود برای مشاوره به ادارات اوقاف و امور خیریه شهرستان‌ها مراجعه تا با توجه به نیازهای جامعه، به رفع مشکلات نیازمندان کمک کنند.

دست اجراست، خاطرنشان کرد: کل بزرگراه‌های کشور ۱۷ هزار کیلومتر است که ۴۰ درصد آن در دست اجراست و سالانه از

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

استان درخواهد شد.

مدیرعامل شرکت ساخت

و توسعه زیربنای حمل‌ونقل

کشور با بیان اینکه ۳هزار و ۸۰۰

کیلومتر بزرگراه در کشور در

اردبیل سال آینده تا سراب ۴خطه

۱۲۰۰ کیلومتر بزرگراه بهره‌برداری

می‌شود.

وی افزود: ساخت بزرگراه

تبریز - اهر تا بهار سال آینده

کامل می‌شود، از پروژه سراب -

خامنی با اشاره به این‌که اتصال

بزرگراه تبریز به مرز ارمنستان برای

اردبیل و میانه - اردبیل هم از این

اتفاقی ماندگار
در «نقد» ادبی

۶

خطیب
آزادی

۴-۵

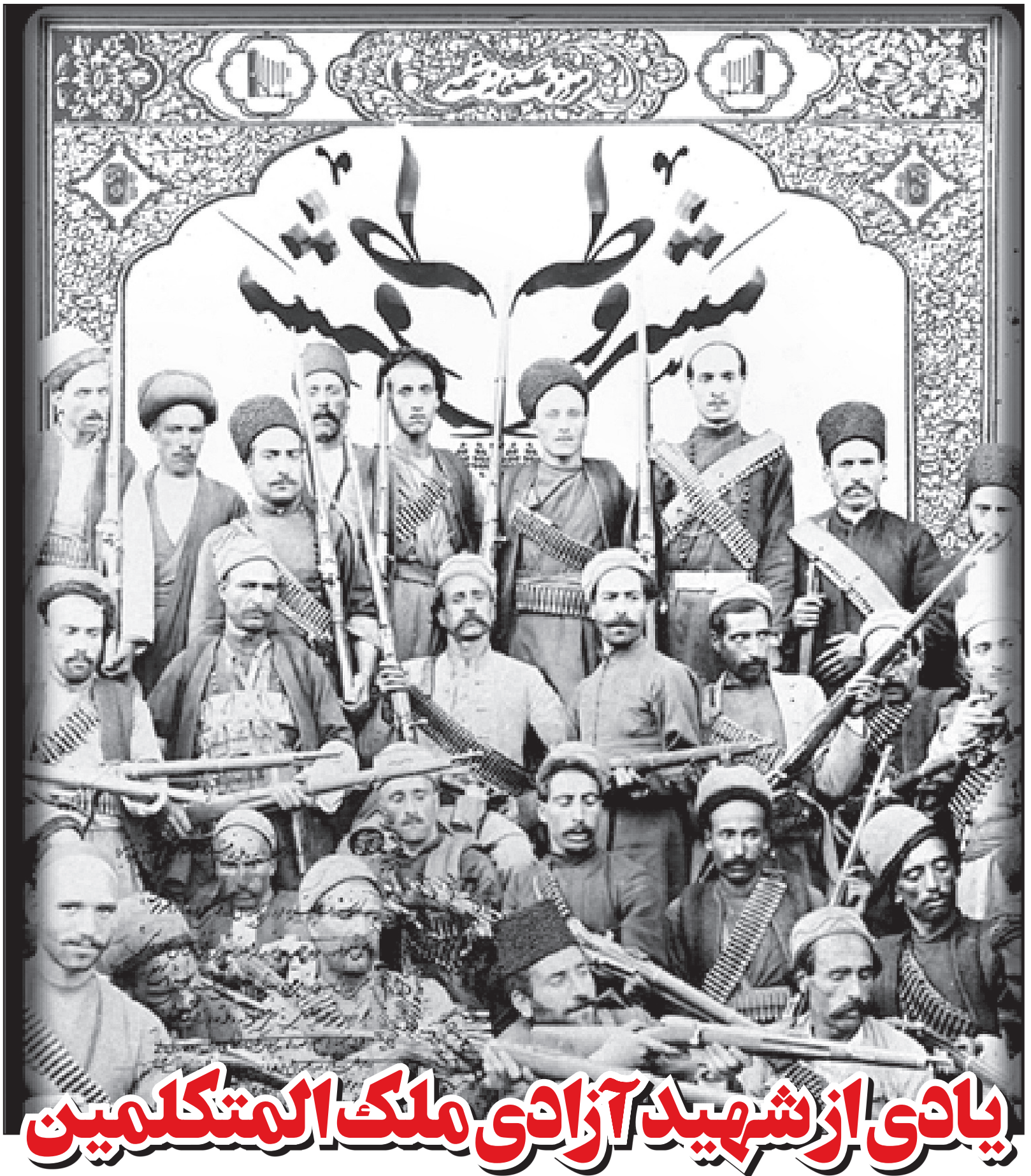
یادی از
کلنل پسیان

۲

ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات

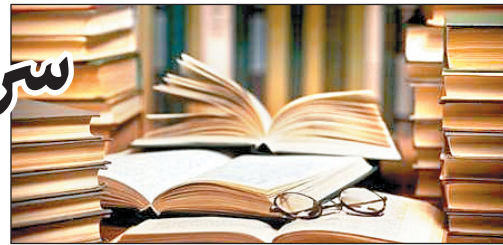
چهارشنبه ۱۱ دی ۱۳۹۸ - سال نود و چهارم - شماره ۲۷۴۶۵

• سید مسعود رضوی

سرآغاز... تندبادها...

هر موسسه و نهادی به انسانها و کارکنانش زنده است و روزنامه و رسانه‌ها هم از این امر پیروی می‌کنند. آنچه یک جریده یا مجله یا روزنامه یا خبرگزاری را می‌سازد، زرق و برق ساختمان یا دستگاه و امکانات و تکنولوژی و حتی ثروت و تملیکات نیست، بلکه افراد و خلاقیت و زحمات تک تک آنهاست که به یک پدیده مطبوعاتی جان می‌بخشد و مردم را ترغیب می‌کند که بخزند و بخوانند و از آن بهره‌رسانند. اما روزنامه‌ها مردمانی که می‌خوانند، عمدتاً به نام روزنامه‌نگاران و نویسندگان و گزارشگران، و نیز هنرمندان و عکاسان و مدیران ارشد، سردبیر و برخی معاریف می‌شناسند، حال آن که بخش عظیمی از سازندگان و پدیدآورندگان یک نشریه را کارکنان خدمات و فنی و اداری و دیگر بخش‌های آن نهاد سروسامان داده و امکان کار و تولید را برای بقیه فراهم می‌سازند.

اطلاعات، یک روزنامه باسابقه است و طی قرن‌های گذشته، چندین نسل مدیر و کارمند و کارکنان صدیق داشته که هر یک برای خود خاطراتی به همراه داشته و بخشی از تاریخ مطبوعه دیرپای وطنمان محسوب می‌شوند. این نکات را گفتیم تا یادآوریم از یک دوست، یک کارمند و همکار عزیز و با اخلاق و شریف که عمر و جوانی را طی ناکرده، دست از جهان مضطرب و آونگ طبیعت کشید و به سوی آرامش ابدی در ملکوت جاودانه سفر کرد. این سفر آخرش قرین آرامش باد ان‌شاءالله

کامبیز کاظم‌زادگان، دوست همکار عزیز ما هفته گذشته جان به جان آفرین تسلیم کرد و ما را با خاطرات فراوان برجای نهاد. تا کی ما بدین مقام و گذر پای نهیم؟ از خصوصیات او لبخند و مهربانی و ادب بود. همواره لباسی نظیف و آراسته می‌پوشید و این اواخر که زهر بیماری جانش را سست کرده و رنگ و روی و نشاطش را از او سلب کرده بود، باز هم همان کامبیز همیشگی بود. در خاطرم آمد که چند سال قبل رحیم رضانی، مدیر پرتلاش بخش فنی، که اعظم کارهای مربوط به صفحات روزنامه و کتب و نشریات را شخصاً نظارت و اجرا می‌کرد نیز از میان ما رفت و تنها یاد و خاطرات بسیار از خویشتن به جای نهاد. مردی شایسته که به رغم جفای ایام و رنج‌های جسمانی، هر روز مصمم‌تر از پیش به ساختمان روزنامه پای می‌نهاد و ساعتها و ساعتها با دقت به کار بزرگ خویش می‌پرداخت. او تنها یک مدیر فنی و حرفه‌چینی نبود، ایده داشت، تصحیح می‌کرد، نظارت پیگیر می‌نمود و گاه سخت‌گیرانه، هر صفحه را در بهترین گزینه‌های نهایی تحویل سردبیر می‌داد.

ماجرای اندوهناک کامبیز کاظم‌زادگان اما این بود که هنوز در ایام جوانی به سر می‌برد و این امر غم را دوچندان کرده است، به فرمایش حکیم فردوسی:

اگر تند بادی برآید ز کُنج
به خاک افکند نارسیده ترنج
ستمکاره خوانیمش ار دادگر

هنرمند دانیمش از بی هنر؟
به خانواده گرامی و عزیزانش، و نیز به همکاران و دوستانش تسلیت می‌گوییم و برای همکار فقید تازه درگذشته‌مان از درگاه دادر پاک طلب آموزش و آرامش داریم.

در این شماره، استاد اکبر ثبوت، محقق و نویسنده دل‌آگاه و ارجمند که همواره قلم در راه حقیقت و اعتلای ایمان و عقل بر صحیفه رانده است، در پاسخ مشت‌خوار فکر کور دل که همواره در پی عیب‌جویی و بدگویی از بزرگان مملکت بوده‌اند، مقاله‌ای عبرت‌آموز و جالب در شناخت چهره واقعی شهید مشروطیت جناب ملک المتکلمین نوشته‌اند. امیدوارم آن در کمین حق نشسته‌گان بفهمند که کارشان عبث است و شاید هیچ گروه و جمعی در جهان چنین به جنگ بزرگان و مفاخر خویش نرفته که برخی متعصبان و زاهد مسلمان ساده‌اندیش و ظاهرگرایی سرزمین ما رفته‌اند. یک روز فردوسی حکیم را می‌نوازد و طاغوتی می‌نامند، یک روز شمس و ملای روم را به آتش تصب و دشنام تصوف تکفیر می‌کنند، یک روز استاد شجریان را می‌نوازد و روزی دیگر نیز بزرگان مشروطه را داغ تهمت می‌زنند و آخر کار بگوئید که خواهد ماند؟

چو پرده‌دار به شمشیر می‌زند همه را
کسی مقیم حریم حرم نخواهد ماند
اما گذشته از این نکات، روز سه‌شنبه هفته گذشته سوم دی‌ماه، از سوی انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، جلسه‌ای برای بزرگداشت یکی دیگر از بزرگان و مبارزان راه آزادی، یعنی مرحوم شهید کلنل محمد تقی خان پسپان برگزار شد. او مردی نجیب‌زاده و تحصیل کرده، نوگرا و در عین حال آزادی طلب و ترقی‌خواه بود که زیر بار منت و زور هیچ مستبدی نمی‌رفت. او نخستین خلبان ایرانی بود و اولین فرمانده نظامی میهنمان که پس از جنگ‌های ایران و روس موفق شد پوزه متجاوزان روس را به خاک بمالد. سرانجام اختلافات داخلی

میان قوای سیاسی و قشون در کشور بحران‌زده آن دوران، سبب شد تا کلنل با قوام السلطنه درگیر شود و هنگامی که کوشید با جمعی از همراهان و همقطارانش برون رفتی و مبارزه‌ای را سامان دهد، او را بر زمین زدند و در روز دهم مهرماه سال ۱۳۰۰ خورشیدی، یعنی در طلیعه قرن جدیدی که ما در انتهای آن به سر می‌بریم، کلنل پسپان و یارانش در جعفرآباد قوچان به خون غلطیده و به شهادت رسیدند.

اینک پس از یک قرن، هنوز راه و اهداف و آرمانهای آن بزرگمردان آزادی‌خواه، همچون چراغی فرا راه ماست.

دیگر آنکه، در خبرها می‌خواندیم که وزیر علوم گفته است تغییری در سهمیه‌های کنکور امسال رخ نخواهد داد. با این سخن وزیر محترم، ما امیدی دیگر به تغییرات بزرگ در سطح آکادمیک و آموزش عالی نخواهیم بست. مافیای کنکور و موسسات ضدعلم، همراه با امتحانات و ورودی‌های نامعلوم و نامتعین و بلاهدف سرانجام با ما چه خواهند کرد؟ با فرزندانمان، با مملکت و جوانان عزیزمان چه‌ها می‌کنند؟ چه کسی گفته در عصر فناوری‌های حیرت‌آور و آموزش آنلاین و تجربه‌های عظیم آموزش و پرورش و دانشگاه و پژوهش‌های نابغه‌پرور در آسیای شرقی و غرب و اغلبی از سرزمین‌های پیشرفته، هنوز فرزندان ما اسیر تست‌های چهارجوابی و متعلقات فلان موسسه و مدعیان مانده‌اند. اما اگر اینها هم نبود، آیا کاهش عظیم ورودی و خالی ماندن درصد قابل توجهی از صندلی دانشگاه‌ها کافی نیست تا بفهمیم کنکور درد است و نه درمان، بستن درهاست و نه گشودن دروازه‌ها، خوابی برای نابودی تنمه سواد فرزندان جوان ماست که تعدادی دلخوش به

سهمیه‌ها و تعدادی ناخوش از انتخاب رشته‌هایی که هیچ توجیه و آینده‌ای ندارد. تنها چند رشته پول‌آور و نان و آبدار می‌ماند که غالباً پزشکی و دندانپزشکی است و این کیسه را هم با وجود آن تعداد افراد متقلب که اخیراً نامشان مستور و در پرونده‌ها مسطور مانده تا مردم ندانند فرزندان چه کسانی هستند و وابسته به چه ساختارهای فاسدی بوده‌اند، نشان دادند که بقیه بیخود معطل شده تشنه کام، دور و بر این سقاخانه می‌چرخند! زیرا آنها که اینجا پی‌حشمت و جاه آمده‌اند، منابع فرهنگ و عدالت آموزشی و رودخانه ادب و علم و حقیقت را خشکانیده‌اند. خبر را می‌آورم تا بدانیم چه بلبشویی است و چقدر بچه‌های معصوم زحمت‌کشی که شبانه‌روز درس می‌خوانند و گاهی دچار بیماری‌های روانی و جسمی و آسیب‌های خانوادگی و اجتماعی می‌شوند چقدر مظلومند در برابر این گروه‌های فاسد و مصون از هر تعقیب و افشاگری و حتی پاسخ‌گویی: «رئیس مرکز روابط عمومی اطلاع رسانی وزارت بهداشت گفت: ... این افراد حدنصاب‌های لازم و شرایط قانونی نشستن بر صندلی دانشگاه در رشته‌های مذکور را نداشته‌اند. این تعداد ۱۳۴ نفر در سال ۹۶ در دانشگاه آزاد در گروه علوم پزشکی مشغول به تحصیل شدند و... به نظر ما اعداد بیشتر از این تعداد خواهد بود. این افراد بعضاً یا از دامپزشکی تغییر رشته داده‌اند و علی‌الظاهر از امتیاز تسهیلات فرزندان هیئت علمی استفاده کرده‌اند که در این زمینه واجد حدنصاب قانونی نبوده‌اند... الخ» خاطره‌ای را نقل کنم از دهه ۱۳۶۰، درست در سال ۱۳۶۵، وقتی میان دانشگاه امام صادق(ع) و دانشکده ادبیات برای رشته زبان و ادب پارسی مخیر بودم، یکی از خویشاوندان ما که دستی در تجارت و واردات داشت و بسیار متمول بود، بدون مقدمه از من پرسید: چرا نرفتی پزشکی یا لاقل مهندسی و معماری و راه و ساختمان؟ صاف و ساده به چشمش نگاه کردم و گفتم: من علاقه نداشتم و عاشق ادبیات هستم. او هم صاف و ساده به من گفت: مگر نان و آب نمی‌خواهی پسر جان؟

باری، نه من حرف فامیل گرامی را می‌فهمیدم و نه او، اما انصافاً واقع بین بود و امروز بین جهان غرب و شرق با خانواده‌اش سیران می‌کند و راقم تنها و تنها بین سطوح کلمات طیران می‌کنم. با این همه، آرزوهای ما برای فرهنگ و فرزندانمان و عشق و ایمانمان به ایرانمان و آرمانمان هیچ‌گاه خلل نخواهد پذیرفت. سخن خود را با قطعه‌ای تعلیمی و آموزنده از شاعر بزرگ معاصر دکتر مهدی حمیدی شیرازی ختم می‌کنم و امیدوارم رایت علم و دانش راستین، و فضل و فرهنگ در ایران زمین برافراشته شود و درفش پوسیده جهل و خرافه، رانت‌خواری و بی‌اخلاقی و بی‌عدالتی هرچه زودتر بر زمین افتد و چون قلب مظلومان بشکند:

گفتند گاه مرگ به سقراط کای حکیم
ای پادشاه شومی فرخنده داشتن
بس معجزه که از توبه جا ماند و ز آن یکی
مردن، ولیک برتری از زنده داشتن
وین مشکل دگر بگشا زانکه سهل نیست
در دست جام زهر و به لب خنده داشتن
با ما بگو تو را چه بدینجا رسانده است
یعنی بدین شکوه برازنده داشتن
گفت اول از گذشته نماندن خط سیاه
دوم امید ژرف به آینده داشتن

انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

مراسم بزرگداشت

مرحوم کلنل محمد تقی خان پسپان

مبارزه راه آزادی

تهران، خیابان ولیعصر (ع.ج)، بلوار میربهره، خیابان سرگلر شیری
شماره ۷۱
تلاش اجتماعات شهید مطهری، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

شنبه
۳ دی ماه ۱۳۹۸
ساعت ۱۱:۲۰ - ۱۷:۲۰

• آمنه ابراهیمی

نمادی از یاریگری‌های زنانه و برکت‌آفرین در فرهنگ کهن

برکت تاریخ ایران

راهکارهای بسیاری برای گذر از مشکلات، آسان‌سازی سختی‌ها و کنار زدن اندوه و غم، بر بستر پررمز و راز فرهنگ عامه در تاریخ ایران وجود داشته است؛ بستری که در خود عناصری معناآفرین و پرحرف دارد و دقت در لایه‌های گوناگون و کنکاش در معنای آن‌ها می‌تواند بخش‌هایی پرکشش از آن را پیش روی ما مصور سازد. در سده‌های دور آنگاه که اجتماع تازه شکل می‌گرفت، به تناسب نیازها، سنت‌ها و آیین‌هایی نیز پدید می‌آمد؛ سنت‌هایی که انسان را در برابر طبیعت قهار اما سودمند و پنهانور و در برابر مخاطرات روی زمین و زیر پهنای آسمان حفظ می‌کرد و از آسیب‌ها در امان می‌داشت. پارامی از این وجوه آیینی فرهنگ در گذر روزگار به جای ماند و برخی به سبب تغییرها و دگرگونی‌های تمدنی کناری نهاده شد و از یادها رفت، بی‌تردید تأثیر این آیین‌ها و سنت‌ها در شکل‌گیری پیوندهای اجتماعی موضوعی درخور توجه است.

آنچه همچون رازی در فرهنگ عامه ایرانیان و امتداد زندگی بر این پهنه پرمخاطره جغرافیایی بیش از هر چیز خود را می‌نمایاند، پیوند و همگرایی‌های اجتماعی است که در گذر سده‌های دراز تاریخی، نمونه‌های شکوهمند و زیبا از چگونگی یاریگری و همیاری را رقم زده و زنجیره‌ای از مفاهیم و معانی را بر چهره تاریخ و فرهنگ ما تنیده است؛ آیین‌هایی که در پارامی موارد در جای جای جغرافیای ایران زنده‌اند و بر عهده نسل‌های جدید و آیندگان است تا آن‌ها را پاس دارند. گاه در میان این سنت‌ها، مواردی از سوی بخشی از جامعه پدیدار شده‌اند که نامی بر خود ندارند حضور و وجود افرادی که این سنت‌ها را در خود جمع دارند، یادآور فرهنگی دور و دراز و بی‌تاریخ است؛ فرهنگی که خودجوش و معنادار در بدنه جامعه، جریان زندگی و گذر از مشکلات، خطرها و تنگناها را ممکن می‌ساخته است. آن‌ها که سن و سالی دارند و به فرهنگ قدیم ایران آشناترند، نظمی دیگر از زندگی را به یاد می‌آورند که با زندگی‌های امروزی و فاصله‌های اجتماعی نسبتی ندارد و همدلی‌هایی را در پناه خرد، توانایی و آگاهی تصویر می‌کند. فرهنگ قدیم به ما می‌گوید بی‌بی‌ها در خانه‌ها و محله‌ها نقشی پیوندساز و مهم بر عهده داشتند؛ زانی سالخورده، آگاه و دانا که هوشمندانه برای هر معضل، مشکل و بن‌بست، راهکاری داشتند. «بی‌بی» در فرهنگ ایرانی، عنوانی احترام‌آمیز به معنای زن بزرگ، خاتون و کدبانوی خانه است. اصل کلمه گفته می‌شود از ترکی شرقی است، مادر پیر و سالخورده معنی می‌دهد و به زنی گفته می‌شود که صاحب مقام و بزرگی است. زانی بزرگ در گذر تاریخ بی‌بی خوانده می‌شده‌اند؛ زانی که گاه به مصدر حکومت می‌رسیدند و گاه آنچنان در هاله‌ای تقدس پیچیده می‌شده‌اند که واسطه شفاعت بوده‌اند و پس از مرگ‌شان یاد و خاطره‌ای نیک و افسانه‌وار و مقبره‌هایی مقدس از آن‌ها بر جای می‌مانده است. در ایران دوره اسلامی در میان بی‌بی‌ها آن‌ها که به گونه‌ای تقدس داشتند و در زمره سادات به شمار می‌آمدند، اهمیتی در خور داشتند. این تصویرها از چهره بی‌بی‌ها خود به گونه‌ای یک سر در یاریگری و پیوندهای اجتماعی و معنوی دارد. چنانکه گفته شد بی‌بی‌ها در بدنه جامعه نقشی راهگشا و کارساز داشته‌اند؛ نقشی که گونه‌ای امنیت خاطر پدید می‌آورد و جان پناهی برای دردها و مشکل‌ها بود. این جان‌پناه به گونه‌ای بود که بیشتر زنان به دامن وی چنگ می‌گرفتند تا دست بر زانو گیرند و در برابر مشکلات قد خم نکنند. بی‌بی‌ها را در فرهنگ ایران در واقع می‌توان برای ایجاد همدلی‌ها و پیوندها، سرمایه‌ای اجتماعی دانست که البته با گذر از روزگار کهن به عصر مدرن، حضورشان کم‌رنگ شده و چهره آن‌ها را همچون خاطره‌ای در ذهن‌ها نموداری کند.

بی‌بی‌ها و قصه‌ها و افسانه‌ها

چنانکه اشاره شد بی‌بی‌ها در فرهنگ ایران اسلامی، پیرزانی شریف، خردمند و از سادات به شمار می‌آیند. نقش پیرزنان در ادبیات عامه، قابل درک است که گاه براساس کهن الگوی «پری» در اندیشه ایرانیان

جلوه‌گر می‌شود. آرتور کریستن سن نویسنده دانمارکی درباره اینگونه پیرزنان می‌نویسد: «دراوستا پریان گونه‌ای پیرزنند که کردارهای بد خود را به ویژه در گمراه‌سازی دینداران از باور درست نشان می‌دهند.» در پارامی از موارد دیگر که بخش بزرگ ادبیات عامه از آن بهره‌مند شده، یک دگردیسی قابل ملاحظه در اینگونه نقش پدید آمده است؛ بدین معنی که در این بخش از ادبیات عامه پیرزانی که دیگر از پریان نابکرار نیستند، معتقدند و مقدس که همچون چاره‌سازان، گره‌گشایان و دانایان عمل می‌کنند و می‌توانند شخصیت‌های داستان‌ها و افسانه‌ها را از تنگناها و مضیقه‌های گوناگون برهانند و در مواردی پیوند زناشویی جوانانی درست‌کردار و مذهبی را زمینه‌ساز شوند. این همان نقشی به شمار می‌آید که در واقعیت اجتماعی بر عهده آن‌ها است و در دامن قصه‌ها نیز مشاهده می‌شود.

بی‌بی «ستی عیار» از جمله این پیرزنان است که به دلیل چهره مقدس و خردمندش و اینکه راه چاره مشکل‌ها و کلید قفل درهای بسته را در دست دارد، هم در عالم تاریخ، هم در سرزمین افسانه‌ها و قصه‌ها حضور دارد. چهره برجسته تاریخی او در یاریگری، راه او را به دامن قصه‌ها نیز گشوده است. بی‌بی ستی ریشه در تاریخ دوران اسلامی و ردیابی پررنگ در داستان‌پردازی طرسوسی، قصه‌پرداز سده ششم هجری تا دوران صفویه یعنی داستان ابومسلم دارد. بی‌بی ستی عیار در ابومسلم‌نامه، همسر ابونصر شبرو است. او از منظر تاریخی هم‌زمان با ابومسلم خراسانی می‌زیسته و از همراهان او به شمار می‌رفته است. این مسأله را نویسنده مجمل فصیحی، خوافی، نیز تأیید می‌کند و او را در شمار

یاران ابومسلم به عنوان عیاره یاد کرده است؛ عیاره‌ای که پس از توبه به زهد روی آورده و پس از درگذشت، در بازار خوش‌هرات به خاک سپرده شده است. بی‌بی در ابومسلم‌نامه همواره در صف نخست مبارزان، پشتیبان ابومسلم خراسانی است. وی در مرو، مرکز فعالیت جنبش عباسی، در آزادسازی اسیرانی از دست خارجی‌ان پیشگام است و پس از این اقدام درصدد برمی‌آید سر نصر سیار دشمن ابومسلم را به عنوان پیشکش به ابومسلم دهد. برای این منظور با چند تن از یاران به خانه نصر می‌رود و موفق می‌شود سر پسر نصر را ببرد. سپس سر را برای ابومسلم می‌برد. ابومسلم او را خطاب قرار می‌دهد که «ای نیک‌زن، فاطمه زهرا از تو خشنود باشد.» در گبرودار ماجرای مکین خوشکام و اسارت او در دست نصرین سیار که در پی همسرش روح‌افزا بود «بی‌بی ستی رفت و مکین را نجات داد، و عبوس بن جراره را کشت و مکین را از ستون خیمه گشود، و یازده نفر را سر جدا کرد و به خدمت امیر آورد.» در جای‌های دیگر این داستان بی‌بی برای وصال عاشق و معشوق‌ها بهم کمک‌ساز می‌شود و طرح درمی‌افکند. مقبره بی‌بی ستی امروزه در هرات، مکان راز و نیاز خیل زنان و دخترانی است که خواستی در دل دارند و به ضریح او دخیل می‌یابند. دخترانی که با خواست‌های زیبایی دخترانه و آینده‌نگرانه برای بازگشایی بخت و سعادت‌مندی‌شان به زیارت مقبره او می‌آیند.

بی‌بی‌ها و سفره‌ها و دیگ‌های نذری

وجه دیگر پیوندهای اجتماعی و جلوه‌گاه یاری و همدلی ایرانیان در پهنه جامعه، به سفره‌های نذری بازمی‌گردد که با نام و حضور بی‌بی‌ها به عنوان شخصیت‌های نمادین و کمک‌کار، مزین شده است.

نذر سفره بی‌بی سه‌شنبه در فرهنگ ایرانی، معروف‌ترین نذری است که نام بی‌بی بر خود دارد. سفره بی‌بی حور و بی‌بی نور در شمار سفره‌های نذری زنانه‌اند. هر سه این بی‌بی‌ها در داستانی عامیانه چاره‌گر و مشکل‌گشای دختر بی‌بی‌ها در دست نامادری خود در عذاب است. در روایتی از این داستان، دختر به پختن آش نذری که نام بی‌بی حور و بی‌بی نور بر خود دارد دعوت می‌شود. براساس این چهره مشکل‌گشایانه زنان مقدس که با عنوان بی‌بی شناخته می‌شوند، از قدیم بر این رسم شده که روز سه‌شنبه اگر خواسته نیازمندی برطرف شده است، سفره‌نذری پهن کند. در برخی از جاها کاجی متبرک نیز به نام دو بانوی پارسا و پاکدامن که نشانه و نمادی از حاجت‌روایی زن بانی سفره است، فراهم می‌شود. برای این کار عده‌ای دعوت و کاجی پخته می‌شود. زانی که نیاز، دعا و آرزویی در دل دارند بر سر دیگ کاجی حضور می‌یابند و دعا می‌کنند و اگر خود نیز به حاجت‌شان رسیدند در سه‌شنبه‌ای نزدیک، بانی نذری دیگر می‌شوند. این سفره در جای‌جای ایران بنا به باورها و اعتقادهای ویژه هر قوم و طایفه به شکلی پهن می‌شود و زنان بدان باوری ویژه دارند. الزام حضور زن پاکدامن بر سر این سفره و عنوان بی‌بی، خود گواه این است که سفره نذری بی‌بی سه‌شنبه در ارایه چهره‌ای برکت‌زا و مقدس از زنان که در ادواری دور به ویژه روزگار پرستش‌الهیگان زن ریشه‌دار، بسیار در جامعه پذیرفته است؛ مقبولیتی که به درازای یک تاریخ پیشینه دارد.

افزون بر این، اگر قلمرو ایران فرهنگی را در نظر بگیریم و فرهنگ افغانستان را نیز در خاطر آوریم، در این بخش از ایران بزرگ نیز نذرهایی با نام بی‌بی‌ها شناخته می‌شود و این مهم نشانی است از وجوه فرهنگی که در جای‌جای جغرافیای ایران قدیم ریشه دوانده و مرزهای امروزین را نمی‌شناسد. بنا به نوشته محمد حلیم یارقین که درباره نذر بی‌بی‌ها در سر پل جوزجان، مقاله‌ای نوشته است «تقریباً در تمامی نقاط کشور ما (افغانستان) میان مردم نذرهایی به نام بی‌بی وجود دارد، ولی تعداد آن‌ها، آش‌ها و غذاهای مربوط، شیوه اجرا کردن، شرایط و اسامی‌شان بعضاً مشترک و گاهی هم کاملاً متفاوت هستند. مثلاً: نذر دیگ بی‌بی یا بی‌بی دیگری تقریباً در اکثریت نقاط کشور ما در ماه صفر یا پختن آش شیربرنج به منظور یا نیت مشترک اجرا می‌شود. در حالی که نذرهای دیگر بی‌بی مانند بی‌بی قلفه، بی‌بی سرخروی یا بی‌بی پرده‌پوش در همه جا میان تمامی مردم شاید عمومیت نداشته باشد. همچنین نحوه اجرا و روایات و حکایه‌های مربوط و غذای خوردنی بعضی از آن‌ها، در نقاط مختلف کشور ممکن است دارای تفاوت کم و بیش باشد. چنانکه نذر بی‌بی مشکل‌گشا از آن جمله است.» سخن درباره حضور این طیف از زنان در تاریخ و فرهنگ ایران بسیار است. نگارنده براساس مشاهدات خود در روستایی در حوالی کوه‌بستان به نام «برکوثیه»، زنی از سادات را به نام بی‌بی فاطمه می‌شناسد که مردم به واسطه جد او و نیز خیرخواهی‌هایش، گرایش عمیق بدو دارند؛ گرایشی که با تقاضای دعا از بی‌بی و واسطه‌گذاران او برای رفع مشکل‌ها و نذر برای جد وی، وجهی از فرهنگ قدیم را بازمی‌گوید. بدین‌سان می‌توان حضور بی‌بی‌ها را در دل تاریخ فرهنگی و اجتماعی ایران همچون پناهگاه و گره‌گشایی نگریت که از واسطه شدن برای ازدواج تا نذر و نیاز برای هر نوع خواست و آرزو، گونه‌ای همدلی و پیوند را در جامعه برمی‌سازد و عاملی برای بقا و امید اجتماعی به شمار می‌آید.*

*منابع در روزنامه موجود است. نک: تاریخ دست‌های یاریگر، نشر ندای تاریخ، ۱۳۹۷

مشروطیت

● استاد اکبر ثبوت

چند ماه قبل گزرجزای وابسته به یک جریان سیاسی، در راستای اقدامات خود برای حذف جریان سیاسی دیگر، افترانامه‌ای علیه خطیب شهید جنبش مشروطه، ملک‌المتکلمین منتشر کرده و او را بابتی و وابسته به انگلیس و ... قلمداد نموده است، تا کوشش‌های مختصری را که پس از یک قرن و اندی برای بازسازی مقبره او انجام می‌گیرد، به عنوان جرمی برای رقیب خود به ثبت برساند.افترانامه‌نویسان، دیگر پیشوایان جنبش مشروطه – جهانگیرخان صوراسرافیل، سیدجمال‌الدین واعظ، سیدمحسن برادر صدرالعلماء، یحیی دولت‌آبادی و برادرش علیمحمد دولت‌آبادی وو… را نیز بابتی قلمداد کرده و دکتر مهدی ملکزاده، فرزند ملک‌المتکلمین را بهائی شمرده‌اند وو…

این مقتریات را در چند بخش به بررسی می‌گذارم و چون هدف از بخش اول، ارائهٔ دآوری‌های علما و صاحب‌قلمان متعدد و نیز شخصیت‌ها و نهادهای مذهبی دربارهٔ ملک‌المتکلمین، با نقل گزارش‌های آنان از سخنان و عملکردهای اوست، اگر پاره‌ای از گزارش‌ها را بیش از یک بار می‌آورم، معذور خواهند داشت. همچنین لازم به یادآوری است که هدف من در این جستار، صرفاً کمک به روشن کردن گوشه‌ای از تاریخ است که برخی از مدعیان دینداری به سبب اغراض حقیر سیاسی و درگیری‌های پوچ جناحی، سعی در مسخ و تاریک کردن آن دارند، و هرگز قصد ورود در کشمکش‌های مذهبی و دامن زدن به ردیه‌نویسی‌های فرقه‌ای که آنها را بسیار زیان‌بخش می‌دانم ندارم و خوشتن و همگان را به پرهیز از ستیزه‌جویی و تاراج‌گیری از جنگ هفتادو دو ملت می‌خوانم و اگر صرف گام نهند در محنتهٔ بررسی گوشه‌ای از تاریخ، برای برخی ناخوشایند باشد، پیشاپیش بوزش می‌خواهم و از هر انتقادی هم که به اصلاح شیوهٔ بحث و پژوهش و پرده‌برداری از چهرهٔ حقیقت‌مدر رساند، استقبال می‌کنم.

بخش اول

ملک‌المتکلمین در گزارش‌ها و دآوری‌های دانشمندان و نویسندگان و نیز شخصیت‌ها و نهادهای مذهبی: شیخ محمدحسن ادیب هروی خراسانی، از کارکنان و وابستگان آستان قدس رضوی بود و در کتاب تاریخ پیدایش مشروطیت ایران، (صص ۱۲۶ تا ۱۴۴) در دفاع و ستایش از شیخ نوری سنگ تمام گذارد و در تخطئهٔ رهبران مشروطه و تبقیع عملکردهای مشروطه‌طلبان اهتمام داشت. با این همه، نقطه ضعیفی در ملک‌المتکلمین نیافت و گزارش‌هایش دربارهٔ او حتی کم و بیش ستایشگرانه دارد. از جمله:

حکایت کرده است که (صص ۷۸٫۹) در جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی، مشروطه‌خواهان (که علمای بزرگ نیز در میان آنان بودند) از ملک‌المتکلمین خواستند که نطق افتتاحیه را ایراد نمایند؛ و او پس از حمد خدا و صلوات بر پیامبر(ص)، «از توجهٔ ظاهر و باطنی امام عصر عجل الله تعالی فرجه که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید و لازم باشد، در مساعدت با آن‌ها بدون تأمل به عمل خواهد آمد و به موقع اجرا خواهد گذاشت.»

یادآوری: متن این خطابه، علاوه بر کتاب ادیب هروی، در کتاب «مذاکرات مجلس شورای ملی در دورهٔ اول تقنینیه» (صص ۳، ۴) و در بسیاری منابع دیگر آمده است و در متن آن، تصریح به نام امام عصر و دعا برای فرج او، دامن ملک‌المتکلمین را از لوث اعتقاد به بابی‌گری تطهیر می‌نماید و حتی نفس انتخاب او از سوی مشروطه‌طلبان برای ایراد نطق افتتاحیه، و تأیید این انتخاب از جانب رهبران روحانی مشروطه، که ظاهراً در آن هنگام، شیخ نوری نیز در میان ایشان بوده، حاکی از اعتماد کامل ایشان به مراتب دیانت و شُرعِ اوست.

۱۲۰۹

۱۲۰۹

۱۲۰۹

۱۲۰۹

۱۲۰۹

۱۲۰۹

ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات

چهارشنبه ۱۱ دی ۱۳۹۸- سال نودوچهارم - شماره ۲۷۴۶۵

اشاره: این مقاله اولین قسمت از مقالهٔ محقق و استاد ارجمند جناب آقای اکبر ثبوت است برای پاسداشت مقام و منزلت یکی از بزرگان و مجاهدین خیزش مشروطیت و انقلاب ضد استبدادی که جان در ره آرمان نهاد. شهید آقا میرزا نصرالله واعظ اصفهانی، ملقب به ملک المتکلمین، خطیب و مبارز راه آزادی به دست حاکم سرسپردهٔ روس، محمدعلیشاه قاجار به همراه نویسنده و روزنامه نگار شجاع و بانسرف میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل و قاضی ارداقی، به شدیدترین وجه در باغشاه شکنجه شده و سرانجام برای اطفای طبع خونریز زمامدار خودکامه به قتل رسید. اما شگفت آنکه هنوز چشم به روس دوختگان و برخی جاعلان و تاریخسازان دست از ناسز او کین – توزی و حقیقت سوزی برنداشته‌اند. این مقاله که قسمتهای بعدی آن در هفته‌ها و شمار‌های بعد تقدیم حضور خوانندگان عالی مقام خواهد شد، پاسخی درخور و شایسته، و متکی به ادله و منابع متقن در بارهٔ خطیب شهید نهضت‌بیداری ایرانیان در «انقلاب مشروطیت» است. در حقیقت مقاله حاضر را باید مدافعهای روشنگر و کشف‌المحجوبی عالمانه در پاسخ مفتریان و مفتشان ناهل تاریخ قلمداد کرد. دربارهٔ ملک المتکلمین گفتنیها و دانستنیها را استاد ثبوت گفته اند، بقول استاد بیهقی دبیر: اینست روز گارش و روزدارش و گفتارش…

المتکلمین ملک همپیمانان و مخالفان

نمای داخلی مقبره ملک المتکلمین

بازداشته دور دارند و مطمئن باشند که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید، در مساعدت با آن‌ها بدون تأمل به عمل خواهد آمد»

نیز در ص۱۲ (اول رمضان ۱۳۳۶ هـ) نوشت: از تجدید ذکر و یادآوری تازه از حضرات شهدای تهران و تبریز سلام‌الله علیهم چون حاج میرزائصرالله بهشتی ملک‌المتکلمین و ۱۴هـ بود و در مواضع مختلف آن، بارها از ملک‌المتکلمین و شهادت او با حرمت و تجلیل فراوان یادکرد. از جمله در صص ۳ و ۴ از ش.۹۱۹ (۱۵ شعبان ۱۳۳۴ هـ.) به نقل از روزنامهٔ ایران آورده است: خطابهٔ تشکرآمیزی که جناب جعفرالاسلام و المسلمین آقای آقا سیدعبدالله بهبهانی از جانب خود و عموم آقایان حجج عظام اسلامیه و علمای اعلام و هیأت ملت در جواب خطابهٔ صدرات عطمی بیان و حاضر نموده بودند، حاجی ملک‌المتکلمین به مسامع مجلسیان رسانید که سواد آن از قرار ذیل است: بسم‌الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین و الصلاۀ علی سیدنا محمد و آله الطاهرین، اما بعد فقد قال

الله تبارک و تعالی فی کتابه المجید اعوذ بالله من الشیطان الرجیم الحمدلله الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شکور. خدای را شکر که از توجه ظاهر و باطن امام عصر عجل‌الله فرجه الشریف و از… امروز شب تاریکی و بینوایی ملت ایران سر آمد و آفتاب سعادت و اقبال ایشان طلوع نمود… ملت… حالا که از خواب غفلت برخاسته، به راهنمایی علمای دین‌پرور و وزرای دولتخواه معایب کلیه را که مدار مملکت را از کار

نیز در ص۷ از شمارهٔ ۹۱۶ (۱۵ رجب ۱۳۳۶ هـ) در صص ۲ – ۱۱ از شمارهٔ ۹۱۴ (۲ ج ۱۳۳۶ هـ) نیز می‌نویسد: خطیب حزب وطنی را با یک نفر از اعظم احرار با ریسمان خفه کرده، قبل از آنکه جان از تنش برآید ریسمان را از گردنش باز کرده و بدن او را با کارد کند قطعه قطعه نمودند.

نیز در ص۷ از شمارهٔ ۹۱۶ (۱۵ رجب ۱۳۳۶ هـ)

می‌نویسد: ملک‌المتکلمین که از بزرگ‌ترین خطبای مشهور ایران بود، او را نیم‌جان به حضور شاه آورده، خفه نموده و تنش را پاره پاره کردند و بالاتر از این رسوایی وحشتناک که سنگ‌های سخت را می‌لرزاند، هیچ رسوایی ممکن نیست.

هم‌پیمانان اوومخالفانشان

سیدجلال‌الدین حسینی ملقب به مؤید الاسلام پدرش از علمای دین در عصر خود بود و خود او تحصیل علوم اسلامی را در زادگاهش کاشان و سپس در اصفهان – ویژه در محضر ملا محمد کاشی – و در سامره – در محضر میرزای شیرازی

منتقل و در ایوان عباسی به خاک رفت. (دانشنامهٔ جهان اسلام، ج۱۲، صص۷ – ۵۲۶: الذریعه، ج۱۲، صص۲۷۱؛ مهرنامه، ش۳، ص۲۵۴؛ تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، کاتوزیان، ص۲۵۲)

مؤیدالاسلام بارها گزارش‌ها و سخنانی نقل کرده که حاکی از ایمان ملک‌المتکلمین به مبانی اسلامی و شیعی و ستایش از اوست؛ چنانکه در ضمن گزارشی از جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی «با حضور آقایان علما و وزرا و اعیان و اشراف و تجار و اصناف» آورده است: جناب ملک‌المتکلمین از طرف ملت خطابهٔ ذیل را قرائت نمود:

«خطابهٔ تشکر از طرف ملت»

بسم‌الله الرحمن الرحیم، الحمدلله رب العالمین و الصلوۀ علی سیدنا محمد و آله الطاهرین. بعد فقد قال‌الله تبارک و تعالی فی کتابه المجید اعوذبالله من الشیطان الرجیم الحمدلله الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شکور. خدای را شکر که از توجهٔ ظاهر و باطن امام عصر عجل‌الله فرجه‌الشریف و از شمول توجهات کاملهٔ پادشاه رعیت‌پرور عدالت‌گستر، امروز شب تاریک بینوایی ایرانیان سر آمد و آفتاب سعادت و اقبال ایشان طلوع نمود.

ملت اگر رای شخصی و شورای ملی خواست، برای حفظ اسلام و قدرت سلطنت بود. حالا که از خواب غفلت برخاسته، در مقام مرمتِ خرابی‌ها برآمده، به راهنمایی علمای دین‌پرور و وزرای دولتخواه وطن‌پرست، معایب کلیه و نواقص حالیه را دور دارند و مطمئن باشند که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید و لازم باشد، در مساعدت با آنها بدون تأمل به‌عمل خواهد آمد و به‌موقع اجرا خواهند گذاشت. در این وقت با کمال مسرت و خوشبختی از طرف خود اصالتا و از جانب ملت و کالتا، تشکیل مجلس شورای ملی را شکر موفور به‌عمل آورده… (حبل‌المتین، ۱۰ رمضان ۱۳۳۴ هـ. ص۹)

پیش از صدور فرمان مشروطه و در بازگشت ملک به اصفهان از سفری به تهران نیز حبل‌المتین مقالهٔ مفصلی نوشت که با این شعر آغاز می‌شد:

شهر ما امروز پرشکر شده‌ست

شکر افزون است، افزون‌تر شده‌ست (مجاهدان و شهیدان راه آزادی، ص۲۲) مؤیدالاسلام در ضمن گزارش‌های خود و به عنوان نمونهٔ فجایع محمدعلی شاه نیز آورده است که: «از جمله کسانی که شاه در حضور خود، بدون استنطاق و سؤال و جواب، به قتل رسانیده… بعد از جهانگیرخان مدیر صوراسرافیل –جناب آقاامیرزا نصرالله واعظ ملک‌المتکلمین اصفهانی بود که اولین ناطق و قائد بزرگ مشروطیت بود، و در تقویم مصور حبل‌المتین، عکس آن مرحوم موجود است.» (حبل‌المتین، ج۲، ص۱۴، ۱۳۳۲)

سید محمد و یکی از دو عالم بزرگی بود که در ایران مهم‌ترین شیرازی و حتی از دو عالم بزرگی بود که در ایران مهم‌ترین نقش را در رهبری جنبش مشروطه ایفا کردند. چند سال پیش از آغاز حرکت مشروطه، وقتی ملک‌المتکلمین از اصفهان به تهران آمد، طباطبایی با آگاهی از جایگاه علمی و قدرت و نفوذ کور کورانه از غرب را تخطئه نفی می‌کرد.

مؤیدالاسلام از نخستین کسانی (و به روایتی نخستین کسی) بود که دولت و ملت ایران را تشویق به احداث بانک ملی کرد. وی در مقالات و لوابیحی که مخاطب آن مشیرالدوله است، شرح مبسوطی در باب تأسیس بانک ملی نوشت و مخصوصا تجار ایران را تشویق به تأسیس بانک ملی نمود

و اگرچه مقالات مزبور جنبهٔ رسمی نداشت، ولی می‌توان گفت در اثر آن مقالات، تجار تمایل به تأسیس بانک ملی پیدا نموده و انعکاس آن در مجلس شورای ملی بود. و چون روز ۲۷ رمضان ۱۳۳۴هـ مجلس تشکیل شد، از طرف دولت به تجار مهلت داده شد که هر فکری برای نهیۀ پول دارند، بنمایند؛ به این جهت در ابتدای مجلس، راجع به بانک ملی و سرمایهٔ آن و انتشار اسناد، به طریق اجمال مذاکره گردید تا در خارج از مجلس نشسته و گفتگو نمایند که به چه طریق بانک ملی را تأسیس کنند و خلاصهٔ مذاکرات و مواد آن را در جلسهٔ علنی آورده قرار بگذارند.

حبل‌المتین در دوران فعالیتش ۴۳ بار توقیف و مؤیدالاسلام نیز بارها تبعید و زندانی گردید و پس از مرگ وی در سال ۱۳۰۹ش، طبق وصیت او جسدش به مشهد

مشروطیت

عادت کرده‌اند.

پس ای علمای دین! زمام عقول و نفوس عامه در دست شماست، و در دنیا و آخرت، مسئول عزت و کُلت امت شما هستید. فساد اخلاق شما به‌منزلهٔ تولید مرض در اعضای رئیس‌است که بزه‌ودی به تمام بدن سرایت کند، و حسن اخلاق و نیکوئی کردار شما، در میان طبقهٔ عامه به مثابهٔ هوای خوش و سالم است که موجب نمؤ نباتات می‌گردد پس پیرهنیزید تا در مقابل تاریخ بر نسل آینده، در شمار علماء سوء محسوب نشوید و از قضاتی که به علم خود عمل نمی‌نمایند و برخلاف وجدان و وظائف شرعیه حکم می‌کنند شمرده نشوید؛ زیرا چون بزرگان قومی راه خلاف و نادرستی پیش گیرند و از هوای نفس پیروی کنند و مصالح عمومی را زیر پا گذارند، فساد در تمام شئون راه یابد و برکت از ملک و مال برداشته شود، و غضب الهی همه را فرا گیرد و روز جزا همهٔ این فلاکت و بدبختی‌ها را بر دُمۀ شما گذارند، و مورخین و نکته‌سنجان بشریت، در حق شما بنویسند آنچه را که در حق کشیشان عیسوی نوشتند؛ و شما را علت بدبختی و گمراهی ملت و سدِّ راه ترقی و آسایش مردم بخوانند؛ و دین حنیف اسلام و قرآن کریم را مانع تمدن شمرند.

پس بر شماست که باب حکمت و دانش را به روی مردم باز کنید و حق را از باطل تمیز دهید و صلاح و فساد مملکت را در ظل حمایت اسلام به عوام و خواص القا نمایید. در ترویج، علم و تمدن بکوشید و نفوذ اجانب را بر کشور، از نظر دور نثارید و برای سرفرازی ایران و ایرانیان، به درجه‌ای که در حقوق استعداد و قابلیت مردم است همت بکنارند و نام خود را در رفیع مردان نیکوکار و نوع‌دوست و ملت‌پرست قرار دهید؛ و غمال دولت را که به چپاول این مردم بی‌سپرست مشغولند، متنبه نمایید و دست تعدی آن‌ها را از سر بیچارگان کوتاه نمایید (زندگانی ملک‌المتکلمین، صص۱۴–۱۱۰)

سیدعبدالله بهبهانی یکی از دو پیشوای مشروطیت در ایران. ملک‌المتکلمین از اطرافیان او بود (کاتوزیان،ص۷۴) و حتی به گونه‌ای که در ذیل سخن از دکتر زعیم‌الدوله گذشت، بهبهانی خطابه‌ای از جالب خود و عموم حجج اسلامیه تهیه نمود تا در جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی خوانده شود و این کار را به عهدهٔ ملک‌المتکلمین گذاشت. شیخ اسدالله مامقانی (م: ۱۲۵۰ ش.) نیز که از شاگردان آخوند خراسانی بود، سخنی از بهبهانی نقل کرده که حاکی از نقش مهم ملک‌المتکلمین در جنبش مشروطه و آتش‌نابذیری او با استبداد است.١ پس از شهادت المتکلمین نیز یک بار که در حضور بهبهانی سخن از ملک به میان آمد، او بسیار گریست و گفت: این ظالمان به خیره‌سری و عناد مردی را از میان بردند که یکی از بزرگ‌ترین مفاخر ایران بود.٢

نورالله خان ضیاءالحکما (مجاهدالسلطان) وی در بسیاری از جنگ‌های مشروطه شرکت داشته و با سران آن جنبش در اصفهان مرتبط بوده است: در یادداشت‌های خود نیز مختصراً گزارش حوادث مشروطیت تا دستگیری ملک‌المتکلمین، و آگاه شدن مردم اصفهان از این حادثه و واکنش‌های آنان را آورده و می‌نویسد: اتحادیه علما (یکی از تشکل‌های اصفهان که ظاهرا کسانی مانند حاج‌آقا نورالله اصفهانی، سیدحسن مدرس، حاج آقاجمال وو… در رأس آن بودند) و مردم مشرمن اصفهان، انتظار کسب خبر از ملک‌المتکلمین داشتند؛ و چون نامبرده اصفهانی بود و در میان مردم این شهر نفوذ فراوانی داشت، برای سلامت او زیاده از حد متوخش و نگران بودند (تاریخ مشروطه ایران، نورالله‌خان، صص۵ – ۵ و ۱۴) سپس به گزارش قتل ملک و درگیری‌های مشروطه‌خواهان اصفهان و مخالفان و قتل جمعی از مخالفان مشروطه پرداخته و می‌گوید: در همین هنگام عدلی از اهالی شهر یاهی جنازه‌های مقتولان را ملتان بسته به اطراف می‌کشیدند و فریاد می‌زدند: «آزادخواهان اصفهان، انتقام خون ملک‌المتکلمین را این طور می‌گیرند» (همان، ص۴۶)

پی‌نوشت:

- شرح حال رجال سیاسی و نظامی معاصر ایران، باقر عاقلی، تهران، نشر گفتار، ۱۳۸۰، ج۳، صص۳ – ۱۵۴۲.
- تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، کتاب چهارم، ص۷۰

- زندگانی ملک‌المتکلمین، ص۲۹۳.

مشروطیت

● استاد اکبر ثبوت

چند ماه قبل گزرجزای وابسته به یک جریان سیاسی، در راستای اقدامات خود برای حذف جریان سیاسی دیگر، افترانامه‌ای علیه خطیب شهید جنبش مشروطه، ملک‌المتکلمین منتشر کرده و او را بابتی و وابسته به انگلیس و ... قلمداد نموده است، تا کوشش‌های مختصری را که پس از یک قرن و اندی برای بازسازی مقبره او انجام می‌گیرد، به عنوان جرمی برای رقیب خود به ثبت برساند.افترانامه‌نویسان، دیگر پیشوایان جنبش مشروطه – جهانگیرخان صوراسرافیل، سیدجمال‌الدین واعظ، سیدمحسن برادر صدرالعلماء، یحیی دولت‌آبادی و برادرش علیمحمد دولت‌آبادی وو… را نیز بابتی قلمداد کرده و دکتر مهدی ملکزاده، فرزند ملک‌المتکلمین را بهائی شمرده‌اند وو…

این مقتریات را در چند بخش به بررسی می‌گذارم و چون هدف از بخش اول، ارائهٔ دآوری‌های علما و صاحب‌قلمان متعدد و نیز شخصیت‌ها و نهادهای مذهبی دربارهٔ ملک‌المتکلمین، با نقل گزارش‌های آنان از سخنان و عملکردهای اوست، اگر پاره‌ای از گزارش‌ها را بیش از یک بار می‌آورم، معذور خواهند داشت. همچنین لازم به یادآوری است که هدف من در این جستار، صرفاً کمک به روشن کردن گوشه‌ای از تاریخ است که برخی از مدعیان دینداری به سبب اغراض حقیر سیاسی و درگیری‌های پوچ جناحی، سعی در مسخ و تاریک کردن آن دارند، و هرگز قصد ورود در کشمکش‌های مذهبی و دامن زدن به ردیه‌نویسی‌های فرقه‌ای که آنها را بسیار زیان‌بخش می‌دانم ندارم و خوشتن و همگان را به پرهیز از ستیزه‌جویی و تاراج‌گیری از جنگ هفتادو دو ملت می‌خوانم و اگر صرف گام نهند در محنت بررسی گوشه‌ای از تاریخ، برای برخی ناخوشایند باشد، پیشاپیش بوزش می‌خواهم و از هر انتقادی هم که به اصلاح شیوهٔ بحث و پژوهش و پرده‌برداری از چهرهٔ حقیقت‌مدر رساند، استقبال می‌کنم.

بخش اول

ملک‌المتکلمین در گزارش‌ها و دآوری‌های دانشمندان و نویسندگان و نیز شخصیت‌ها و نهادهای مذهبی: شیخ محمدحسن ادیب هروی خراسانی، از کارکنان و وابستگان آستان قدس رضوی بود و در کتاب تاریخ پیدایش مشروطیت ایران، (صص ۱۲۶ تا ۱۴۴) در دفاع و ستایش از شیخ نوری سنگ تمام گذارد و در تخطئهٔ رهبران مشروطه و تبقیع عملکردهای مشروطه‌طلبان اهتمام داشت. با این همه، نقطه ضعیفی در ملک‌المتکلمین نیافت و گزارش‌هایش دربارهٔ او حتی کم و بیش ستایشگرانه دارد. از جمله:

حکایت کرده است که (صص ۷۸٫۹) در جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی، مشروطه‌خواهان (که علمای بزرگ نیز در میان آنان بودند) از ملک‌المتکلمین خواستند که نطق افتتاحیه را ایراد نمایند؛ و او پس از حمد خدا و صلوات بر پیامبر(ص)، «از توجهٔ ظاهر و باطنی امام عصر عجل الله تعالی فرجه که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید و لازم باشد، در مساعدت با آن‌ها بدون تأمل به عمل خواهد آمد و به موقع اجرا خواهد گذاشت.»

یادآوری: متن این خطابه، علاوه بر کتاب ادیب هروی، در کتاب «مذاکرات مجلس شورای ملی در دورهٔ اول تقنینیه» (صص ۳، ۴) و در بسیاری منابع دیگر آمده است و در متن آن، تصریح به نام امام عصر و دعا برای فرج او، دامن ملک‌المتکلمین را از لوث اعتقاد به بابی‌گری تطهیر می‌نماید و حتی نفس انتخاب او از سوی مشروطه‌طلبان برای ایراد نطق افتتاحیه، و تأیید این انتخاب از جانب رهبران روحانی مشروطه، که ظاهراً در آن هنگام، شیخ نوری نیز در میان ایشان بوده، حاکی از اعتماد کامل ایشان به مراتب دیانت و شُرع اوست.

چند ماه قبل گزرجزای وابسته به یک جریان سیاسی، در راستای اقدامات خود برای حذف جریان سیاسی دیگر، افترانامه‌ای علیه خطیب شهید جنبش مشروطه، ملک‌المتکلمین منتشر کرده و او را بابتی و وابسته به انگلیس و ... قلمداد نموده است، تا کوشش‌های مختصری را که پس از یک قرن و اندی برای بازسازی مقبره او انجام می‌گیرد، به عنوان جرمی برای رقیب خود به ثبت برساند.افترانامه‌نویسان، دیگر پیشوایان جنبش مشروطه – جهانگیرخان صوراسرافیل، سیدجمال‌الدین واعظ، سیدمحسن برادر صدرالعلماء، یحیی دولت‌آبادی و برادرش علیمحمد دولت‌آبادی وو… را نیز بابتی قلمداد کرده و دکتر مهدی ملکزاده، فرزند ملک‌المتکلمین را بهائی شمرده‌اند وو…

این مقتریات را در چند بخش به بررسی می‌گذارم و چون هدف از بخش اول، ارائهٔ دآوری‌های علما و صاحب‌قلمان متعدد و نیز شخصیت‌ها و نهادهای مذهبی دربارهٔ ملک‌المتکلمین، با نقل گزارش‌های آنان از سخنان و عملکردهای اوست، اگر پاره‌ای از گزارش‌ها را بیش از یک بار می‌آورم، معذور خواهند داشت. همچنین لازم به یادآوری است که هدف من در این جستار، صرفاً کمک به روشن کردن گوشه‌ای از تاریخ است که برخی از مدعیان دینداری به سبب اغراض حقیر سیاسی و درگیری‌های پوچ جناحی، سعی در مسخ و تاریک کردن آن دارند، و هرگز قصد ورود در کشمکش‌های مذهبی و دامن زدن به ردیه‌نویسی‌های فرقه‌ای که آنها را بسیار زیان‌بخش می‌دانم ندارم و خوشتن و همگان را به پرهیز از ستیزه‌جویی و تاراج‌گیری از جنگ هفتادو دو ملت می‌خوانم و اگر صرف گام نهند در محنت بررسی گوشه‌ای از تاریخ، برای برخی ناخوشایند باشد، پیشاپیش بوزش می‌خواهم و از هر انتقادی هم که به اصلاح شیوهٔ بحث و پژوهش و پرده‌برداری از چهرهٔ حقیقت‌مدر رساند، استقبال می‌کنم.

ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات

چهارشنبه ۱۱ دی ۱۳۹۸- سال نودوچهارم - شماره ۲۷۴۶۵

اشاره: این مقاله اولین قسمت از مقالهٔ محقق و استاد ارجمند جناب آقای اکبر ثبوت است برای پاسداشت مقام و منزلت یکی از بزرگان و مجاهدین خیزش مشروطیت و انقلاب ضد استبدادی که جان در ره آرمان نهاد. شهید آقا میرزا نصرالله واعظ اصفهانی، ملقب به ملک المتکلمین، خطیب و مبارز راه آزادی به دست حاکم سرسپردهٔ روس، محمدعلیشاه قاجار به همراه نویسنده و روزنامه نگار شجاع و بانسرف میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل و قاضی ارداقی، به شدیدترین وجه در باغشاه شکنجه شده و سرانجام برای اطفای طبع خونریز زمامدار خودکامه به قتل رسید. اما شگفت آنکه هنوز چشم به روس دوختگان و برخی جاعلان و تاریخسازان دست از ناسز او کین – توهی و حقیقت سوزی برنداشته‌اند. این مقاله که قسمتهای بعدی آن در هفته‌ها و شمار‌های بعد تقدیم حضور خوانندگان عالی مقام خواهد شد، پاسخی درخور و شایسته، و متکی به ادله و منابع متقن در بارهٔ خطیب شهید نهضت بیداری ایرانیان در «انقلاب مشروطیت» است. در حقیقت مقاله حاضر را باید مدافعهای روشنگر و کشف المحجوبی عالمانه در پاسخ مفتریان و مفتشان ناهل تاریخ قلمداد کرد. دربارهٔ ملک المتکلمین گفتنیها و دانستنیها را استاد ثبوت گفته اند، بقول استاد بیهقی دبیر: اینست روز گارش و روزدارش و گفتارش…

المتکلمین ملک همپیمانان و مخالفان

نمای داخلی مقبره ملک المتکلمین

بازداشته دور دارند و مطمئن باشند که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید، در مساعدت با آن‌ها بدون تأمل به عمل خواهد آمد»

نیز در ص۱۲ (اول رمضان ۱۳۳۶ هـ) نوشت: از تجدید ذکر و یادآوری تازه از حضرات شهدای تهران و تبریز سلام‌الله علیهم چون حاج میرزائصرالله بهشتی ملک‌المتکلمین و ۱۴هـ بود و در مواضع مختلف آن، بارها از ملک‌المتکلمین و شهادت او با حرمت و تجلیل فراوان یادکرد. از جمله در صص ۳ و ۴ از ش.۹۱۹ (۱۵ شعبان ۱۳۳۴ هـ.) به نقل از روزنامهٔ ایران آورده است: خطابهٔ تشکرآمیزی که جناب جعفرالاسلام و المسلمین آقای آقا سیدعبدالله بهبهانی از جانب خود و عموم آقایان حجج عظام اسلامیه و علمای اعلام و هیأت ملت در جواب خطابهٔ صدرات عطمی بیان و حاضر نموده بودند، حاجی ملک‌المتکلمین به مسامع مجلسیان رسانید که سواد آن از قرار ذیل است: بسم‌الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین و الصلاۀ علی سیدنا محمد و آله الطاهرین اما بعد فقد قال

الله تبارک و تعالی فی کتابه المجید اعوذ بالله من الشیطان الرجیم الحمدلله الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شکور. خدای را شکر که از توجه ظاهر و باطن امام عصر عجل‌الله فرجه الشریف و از… امروز شب تاریکی و بینوایی ملت ایران سر آمد و آفتاب سعادت و اقبال ایشان طلوع نمود… ملت… حالا که از خواب غفلت برخاسته، به راهنمایی علمای دین‌پرور و وزرای دولتخواه معایب کلیه را که مدار مملکت را از کار

و نیز در ص۷ از شمارهٔ ۹۱۶ (۱۵ رجب ۱۳۳۶ هـ)

– به انجام رساند و آشنایی با سیدجمال‌الدین اسدآبادی او را به انتشار هفته‌نامه‌ای برای کمک به تنویر افکار عمومی واداشت که تا پایان عمر او – ۳۸ سال – دوام آورد و تأثیرگذارترین و دیرپاترین نشریهٔ فارسی بود که در نیمهٔ اول سدهٔ چهاردهم منتشر شد. مؤیدالاسلام با الهام از آیهٔ «وَ اعصموا بحبل الله» نشریهٔ خود را حبل‌المتین نامید و هدف اصلی وی که در

مؤیدالاسلام از نخستین کسانی (و به روایتی نخستین کسی) بود که دولت و ملت ایران را تشویق به احداث بانک ملی کرد. وی در مقالات و لوابیحی که مخاطب آن مشیرالدوله است، شرح مبسوطی در باب تأسیس بانک ملی نوشت و مخصوصاً تجار ایران را تشویق به تأسیس بانک ملی نمود

و اگرچه مقالات مزبور جنبهٔ رسمی نداشت، ولی می‌توان گفت در اثر آن مقالات، تجار تمایل به تأسیس بانک ملی پیدا نموده و انعکاس آن در مجلس شورای ملی بود. و چون روز ۲۷ رمضان ۱۳۳۴هـ مجلس تشکیل شد، از طرف دولت به تجار مهلت داده شد که هر فکری برای نهیۀ پول دارند، بنمایند؛ به این جهت در ابتدای مجلس، راجع به بانک ملی و سرمایهٔ آن و انتشار اسناد، به طریق اجمال مذاکره گردید تا در خارج از مجلس نشسته و گفتگو نمایند که به چه طریق بانک ملی را تأسیس کنند و خلاصهٔ مذاکرات و مواد آن را در جلسهٔ علنی آورده قرار بگذارند.

حبل‌المتین در دوران فعالیتش ۴۳ بار توقیف و مؤیدالاسلام نیز بارها تبعید و زندانی گردید و پس از مرگ وی در سال ۱۳۰۹ش، طبق وصیت او جسدش به مشهد

منتقل و در ایوان عباسی به خاک رفت. (دانشنامهٔ جهان اسلام، ج۱۲، صص۷ – ۵۲۶: الذریعه، ج۱۲، صص۲۷۱؛ مهرنامه، ش۴، ص۲۵۴: تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، کاتوزیان، ص۳۵۲)

مؤیدالاسلام بارها گزارش‌ها و سخنانی نقل کرده که حاکی از اعتقاد و ایمان ملک‌المتکلمین به مبانی اسلامی و شیعی و ستایش از اوست؛ چنانکه در ضمن گزارشی از جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی «با حضور آقایان علما و وزرا و اعیان و اشراف و تجار و اصناف» آورده است: جناب ملک‌المتکلمین از طرف ملت خطابهٔ ذیل را قرائت نمود:

«خطابهٔ تشکر از طرف ملت»

بسم‌الله الرحمن الرحیم، الحمدلله رب العالمین و الصلوۀ علی سیدنا محمد و آله الطاهرین. بعد فقد قال‌الله تبارک و تعالی فی کتابه المجید اعوذبالله من الشیطان الرجیم الحمدلله الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور شکور. خدای را شکر که از توجهٔ ظاهر و باطن امام عصر عجل‌الله فرجه‌الشریف و از شمول توجهات کاملهٔ پادشاه رعیت‌پرور عدالت‌گستر، امروز شب تاریک بینوایی ایرانیان سر آمد و آفتاب سعادت و اقبال ایشان طلوع نمود.

ملت اگر رای شخصی و شورای ملی خواست، برای حفظ اسلام و قدرت سلطنت بود. حالا که از خواب غفلت برخاسته، در مقام مرمت خرابی‌ها برآمده، به راهنمایی علمای دین‌پرور و وزرای دولتخواه وطن‌پرست، معایب کلیه و نواقص حالیه را دور دارند و مطمئن باشند که آنچه از رؤسای روحانی و وزرای بزرگ برآید و لازم باشد، در مساعدت با آنها بدون تأمل به‌عمل خواهد آمد و به‌موقع اجرا خواهند گذاشت. در این وقت با کمال مسرت و خوشبختی از طرف خود اصالتا و از جانب ملت و کالتا، تشکیل مجلس شورای ملی را شکر موفور به‌عمل آورده… (حبل‌المتین، ۱۰ رمضان ۱۳۳۴ هـ. ص۹)

پیش از صدور فرمان مشروطه و در بازگشت ملک به اصفهان از سفری به تهران نیز حبل‌المتین مقالهٔ مفصلی نوشت که با این شعر آغاز می‌شد:

شهر ما امروز پرشکر شده‌ست

شکر افزون است، افزون‌تر شده‌ست (مجاهدان و شهیدان راه آزادی، ص۳۲) مؤیدالاسلام در ضمن گزارش‌های خود و به عنوان نمونهٔ فجایع محمدعلی شاه نیز آورده است که: «از جمله کسانی که شاه در حضور خود، بدون استنطاق و سؤال و جواب، به قتل رسانیده… بعد از جهانگیرخان مدیر صوراسرافیل –جناب آقاامیرزا نصرالله واعظ ملک‌المتکلمین اصفهانی بود که اولین ناطق و قائد بزرگ مشروطیت بود، و در تقویم مصور حبل‌المتین، عکس آن مرحوم موجود است.» (حبل‌المتین، ج۲، ص۱۴، ۱۳۳۲)

سید محمد باطباایی از شاگردان میرز و نامور میرزای شیرازی و یکی از دو عالم بزرگی بود که در ایران مهم‌ترین نقش را در رهبری جنبش مشروطه ایفا کردند. چند سال پیش از آغاز حرکت مشروطه، وقتی ملک‌المتکلمین از اصفهان به تهران آمد، طباطبایی با آگاهی از جایگاه علمی و قدرت و نفوذ کور کورانه از غرب را تخطئه نفی می‌کرد.

مؤیدالاسلام از نخستین کسانی (و به روایتی نخستین کسی) بود که دولت و ملت ایران را تشویق به احداث بانک ملی کرد. وی در مقالات و لوابیحی که مخاطب آن مشیرالدوله است، شرح مبسوطی در باب تأسیس بانک ملی نوشت و مخصوصاً تجار ایران را تشویق به تأسیس بانک ملی نمود و اگرچه مقالات مزبور جنبهٔ رسمی نداشت، ولی می‌توان گفت در اثر آن مقالات، تجار تمایل به تأسیس بانک ملی پیدا نموده و انعکاس آن در مجلس شورای ملی بود. و چون روز ۲۷ رمضان ۱۳۳۴هـ مجلس تشکیل شد، از طرف دولت به تجار مهلت داده شد که هر فکری برای نهیۀ پول دارند، بنمایند؛ به این جهت در ابتدای مجلس، راجع به بانک ملی و سرمایهٔ آن و انتشار اسناد، به طریق اجمال مذاکره گردید تا در خارج از مجلس نشسته و گفتگو نمایند که به چه طریق بانک ملی را تأسیس کنند و خلاصهٔ مذاکرات و مواد آن را در جلسهٔ علنی آورده قرار بگذارند.

حبل‌المتین در دوران فعالیتش ۴۳ بار توقیف و مؤیدالاسلام نیز بارها تبعید و زندانی گردید و پس از مرگ وی در سال ۱۳۰۹ش، طبق وصیت او جسدش به مشهد منتقل و در ایوان عباسی به خاک رفت. (دانشنامهٔ جهان اسلام، ج۱۲، صص۷ – ۵۲۶: الذریعه، ج۱۲، صص۲۷۱؛ مهرنامه، ش۴، ص۲۵۴: تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، کاتوزیان، ص۳۵۲)

مؤیدالاسلام بارها گزارش‌ها و سخنانی نقل کرده که حاکی از اعتقاد و ایمان ملک‌المتکلمین به مبانی اسلامی و شیعی و ستایش از اوست؛ چنانکه در ضمن گزارشی از جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی «با حضور آقایان علما و وزرا و اعیان و اشراف و تجار و اصناف» آورده است: جناب ملک‌المتکلمین از طرف ملت خطابهٔ ذیل را قرائت نمود: «خطابهٔ تشکر از طرف ملت»

مشروطیت

عادت کرده‌اند.

پس ای علمای دین! زمام عقول و نفوس عامه در دست شماست، و در دنیا و آخرت، مسئول عزت و کُلت امت شما هستید. فساد اخلاق شما به‌منزلهٔ تولید مرض در اعضای رئیس‌است که بزه‌ودی به تمام بدن سرایت کند، و حسن اخلاق و نیکوئی کردار شما، در میان طبقهٔ عامه به مثابهٔ هوای خوش و سالم است که موجب نمؤ نباتات می‌گردد پس پیرهنیزید تا در مقابل تاریخ بر نسل آینده، در شمار علماء سوء محسوب نشوید و از قضاتی که به علم خود عمل نمی‌نمایند و برخلاف وجدان و وظائف شرعیه حکم می‌کنند شمرده نشوید؛ زیرا چون بزرگان قومی راه خلاف و نادرستی پیش گیرند و از هوای نفس پیروی کنند و مصالح عمومی را زیر پا گذارند، فساد در تمام شئون راه یابد و برکت از ملک و مال برداشته شود، و غضب الهی همه را فرا گیرد و روز جزا همهٔ این فلاکت و بدبختی‌ها را بر دُمهٔ شما گذارند، و مورخین و نکته‌سنجان بشریت، در حق شما بنویسند آنچه را که در حق کشیشان عیسوی نوشتند؛ و شما را علت بدبختی و گمراهی ملت و سد راه ترقی و آسایش مردم بخوانند؛ و دین حنیف اسلام و قرآن کریم را مانع تمدن شمرند.

پس بر شماست که باب حکمت و دانش را به روی مردم باز کنید و حق را از باطل تمیز دهید و صلاح و فساد مملکت را در ظل حمایت اسلام به عوام و خواص القا نمایید. در ترویج، علم و تمدن بکوشید و نفوذ اجانب را بر کشور، از نظر دور ن دارید و برای سرفرازی ایران و ایرانیان، به درجه‌ای که در حقوق استعداد و قابلیت مردم است همت بکنید و نام خود را در دریافت مردان نیکوکار و نوع‌دوست و ملت‌پرست قرار دهید؛ و غمال دولت را که به چپاول این مردم بی‌سپرست مشغولند، متنبه نمایید و دست تعدی آن‌ها را از سر بیچارگان کوتاه نمایید (زندگانی ملک‌المتکلمین، صص۱۴–۱۱۰)

سیدعبدالله بهبهانی یکی از دو پیشوای مشروطیت در ایران. ملک‌المتکلمین از اطرافیان او بود (کاتوزیان،ص۷۴) و حتی به گونه‌ای که در ذیل سخن از دکتر زعیم‌الدوله گذشت، بهبهانی خطابه‌ای از جالب خود و عموم حجج اسلامیه تهیه نمود تا در جلسهٔ افتتاحیهٔ مجلس شورای ملی خوانده شود و این کار را به عهدهٔ ملک‌المتکلمین گذاشت. شیخ اسدالله مامقانی (م: ۱۲۵۰ ش.) نیز که از شاگردان آخوند خراسانی بود، سخنی از بهبهانی نقل کرده که حاکی از نقش مهم ملک‌المتکلمین در جنبش مشروطه و آتش‌نابذیری او با استبداد است.١ پس از شهادت المتکلمین نیز یک بار که در حضور بهبهانی سخن از ملک به میان آمد، او بسیار گریست و گفت: این ظالمان به خیره‌سری و عناد مردی را از میان بردند که یکی از بزرگ‌ترین مفاخر ایران بود.٢

نورالله خان ضیاءالحکما(جهادالسلطان)وی در بسیاری از جنگ‌های مشروطه شرکت داشته و با سران آن جنبش در اصفهان مرتبط بوده است: در یادداشت‌های خود نیز مختصراً گزارش حوادث مشروطیت تا دستگیری ملک‌المتکلمین، و آگاه شدن مردم اصفهان از این حادثه و واکنش‌های آنان را آورده و می‌نویسد: اتحادیه علما (یکی از تشکل‌های اصفهان که ظاهراً کسانی مانند حاج‌آقا نورالله اصفهانی، سیدحسن مدرس، حاج آقاجمال و… در رأس آن بودند) و مردم مشرعی اصفهان، انتظار کسب خبر از ملک‌المتکلمین داشتند؛ و چون نامبرده اصفهانی بود و در میان مردم این شهر نفوذ فراوانی داشت، برای سلامت او زیاده از حد متوخش و نگران بودند (تاریخ مشروطه ایران، نورالله‌خان، صص۵ – ۵ و ۱۴) سپس به گزارش قتل ملک و درگیری‌های مشروطه‌خواهان اصفهان و مخالفان و قتل جمعی از مخالفان مشروطه پرداخته و می‌گوید: در همین هنگام عدلی از اهالی شهر یاهی جنازه‌های مقتولان را طنان بسته به اطراف می‌کشیدند و فریاد می‌زدند: «آزادخواهان اصفهان، انتقام خون ملک‌المتکلمین را این طور می‌گیرند» (همان، ص۴۶)

پی‌نوشت:

- شرح حال رجال سیاسی و نظامی معاصر ایران، باقر عاقلی، تهران، نشر گفتار، ۱۳۸۰، ج۳، صص۳ – ۱۵۴۲.
- تاریخ انقلاب مشروطیت ایران، کتاب چهارم، ص۷۰

- زندگانی ملک‌المتکلمین، ص۲۹۳.

فصل شعر

غزل‌های سعدی

ز اندازه بیرون تشنه‌ام ساقی بیار آن آب را
اول مرا سیراب کن وان گه بده اصحاب را
من نیز چشم از خواب خوش بر می‌نکردم پیش از این
روز فراق دوستان شب خوش بگفتم خواب را
هر پارسا را کان صنم در پیش مسجد بگذرد
چشمش بر ابرو افکند باطل کند محراب را
من صید وحشی نیستم در بند جان خویشتم
گر وی به تیرم می‌زند استادام نشاب را
مقدار یار همنفس چون من نداند هیچ کس
ماهی که بر خشک اوفتد قیمت بداند آب را
وقتی در آبی تا میان دستی و پای می‌زد
اکنون همان پنداشتم دریای بی پایاب را
امروز حالی غرقام تا با کناری او فتم
آن که حکایت گویمت درد دل غرقاب را
گر بی‌وفایی کردمی یروغ به قائل بردمی
کان کافر اعدا می‌کشد وین سنگدل احباب را
فریاد می‌دارد رقیب از دست مشتاقان او
آواز مطرب در سرا زحمت بود بواب را
«سعدی! چو جورش می‌بری نزدیک او دیگر مرو»
ای بی‌بصر! من می‌روم؟ او می‌کشد قلاب را

امشب سبک‌تر می‌زنند این طبل بی‌هنگام را
یا وقت بیداری غلط بودست مرغ بام را
یک لحظه بود این یا شبی کز عمر ما تاراج شد
ما همچنان لب بر لبی ناب‌گرفته کام را
هم تازه رویم هم خجل هم شادمان هم تنگ دل
کز عهده بیرون آمدن نتوانم این انعام را
گر پای بر فرقم نهی تشریف قربت می‌دهی
جز سر نمی‌دانم نهان عذر این اقدام را
چون بخت نیک انجام را با ما به کلی صلح شد
بگذار تا جان می‌دهد بدگوی بدفرجام را
سعدی علم شد در جهان صوفی و عامی گو بدان
ما بت پرستی می‌کنیم آن گه چنین اصنام را

وقتی دل سودایی می‌رفت به بستان‌ها
بی‌خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها
که نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل
با یاد تو افتادم از یاد برفت آن‌ها
ای مهر تو در دل‌ها وی مهر تو بر لب‌ها
وی شور تو در سرها وی سر تو در جان‌ها
تا عهد تو درستم عهد همه بشکستم
بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها
تا خار غم عشقت آویخته در دامن
کوته نظری باشد رفتن به گلستان‌ها
آن را که چنین دردی از پای دراندازد
باید که فروشود دست از همه درمان‌ها
گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید
چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها
هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید
ما نیز یکی باشیم از جمله قربان‌ها
هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو
باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها
گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقش
می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها

اتفاقی ماندگار در حوزه کتاب «نقد» ادبی

نمونه یک «نقد» خوب

• محمد رضا حیدرزاده

در آخرین هفته پاییز برگ ریزان، یک کتاب دو جلدی از استاد نظریه و نقد ادبی توانست رکورد دریافت جایزه در یک سال را شکسته و چهارمین جایزه خود را بگیرد.

کتاب دوجلدی «نظریه و نقد ادبی: درسنامه‌ای میان رشته‌ای» نوشته دکتر حسین پاینده، باز هم برای این استاد دانشگاه علامه طباطبائی، جایزه نخست را و این بار از «دوازدهمین دوره جایزه جلال آل احمد» به ارمغان آورد.

نخستین بار در ۲۴ مرداد امسال، همین کتاب جایزه «پژوهشگر برگزیده سال» را طی مراسمی با حضور تعداد زیادی از هنرمندان سینما و تئاتر، در هجدهمین جشن سالانه انجمن منتقدان، نویسندگان و پژوهشگران خانه تئاتر دریافت کرده بود.

برای بار دوم، در صبح روز دوشنبه ۲۴ آذر امسال، کتاب فوق، طی مراسمی که در تالار علامه‌امینی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران برگزار شد، جایزه «کتاب سال دانشگاهی» را دریافت کرده بود.

جالب آن که، عصر همان روز، جایزه «کتاب برتر سال» هم طی مراسمی در سازمان مطالعه و تدوین کتاب‌های درسی (سمت) به این کتاب دکتر پاینده اهدا شد. تا این که نوبت به دریافت جایزه جلال آل احمد رسید. چهار جایزه در یک سال برای یک کتاب، اهمیت جایگاه این استاد پژوهشگر را در بخش فرهنگی کشورمان نشان می‌دهد.

کتاب دو جلدی «نظریه و نقد ادبی: درسنامه‌ای میان رشته‌ای» با حجمی بالغ بر ۱۱۰۰ صفحه، به معرفی جدیدترین رویکردهای نقد ادبی اختصاص دارد و شامل نمونه‌های عملی از کاربرد این نظریه‌ها در نقد ادبیات فارسی (شعر و نثر کهن و معاصر) و متون فرهنگی (فیلم، عکس، تصاویر دیجیتال در فضای مجازی، سریال تلویزیونی و...) است.

برخی از رویکردهای نقادانه معرفی‌شده در این کتاب عبارتند از: ساختارگرایی، روایت‌شناسی، نقد لاکانی، نشانه‌شناسی (رویکردهای سوسور، پیرس و بارت)، روانکاوی، مطالعات زنان، تاریخ‌گرایی نوین، پسامدرنیسم، مطالعات فرهنگی، فرمالیسم، نظریه دریافت و...

دکتر پاینده معتقد است: در کشور ما معمولاً معنای درست و دقیقی از «نقد» مستفاد نمی‌شود. دست‌اندرکاران فعالیت‌های ادبی غالباً بین «مرور و معرفی»، «تحلیل» و «نقد»، تمایز نمی‌گذارند و هر نوع نوشتاری را که نویسنده در آن نظری درباره متنی ادبی اظهار کرده باشد، به غلط مصداق «نقد» می‌پندارند. فقط از راه شناساندن نظریه‌های

علمی نقد ادبی و نحوه کاربرد عملی آن‌هاست که می‌توان به این برداشت‌ها و توقعات نادرست پایان داد. کتاب حاضر با همین هدف، مجموعه‌ای از پُرکاربردترین نظریه‌های نقادانه را به پژوهشگران این حوزه می‌شناساند.

به گفته دکتر پاینده، نقد ادبی در این کتاب با رویکردی میان رشته‌ای به مخاطب معرفی شده و در آن کوشش شده است تا هم در شیوه طرح مباحث و هم در نمونه‌های نقد عملی، نیازهای دانشجویان در رشته‌های مختلف ادبیات و علوم انسانی پاسخ داده شود. به همین دلیل، در این کتاب علاوه بر کاربرد نقد در حوزه مطالعات ادبی، مباحثی درباره معماری، تحلیل عکس، تحلیل تصاویر فضای مجازی، نقاشی، فیلم سینمایی، سریال تلویزیونی و غیره مطرح شده‌است.

دکتر حسین پاینده، نویسنده، منتقد ادبی، منتقد فیلم و استاد نظریه و نقد ادبی دانشگاه علامه طباطبائی و مسؤول پروژه «مجموعه نظریه و نقد ادبی» است.

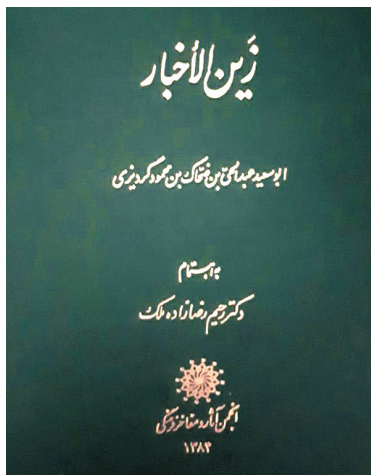
دکتر حسین پاینده ۲۸ شهریور ۱۳۴۱ در تهران متولد شد و دوره دبیرستان را در انگلستان گذراند و یک سال پس از انقلاب به کشور بازگشت. در سال ۱۳۶۸ از دانشگاه علامه طباطبائی لیسانس ادبیات انگلیسی گرفت و در سال ۱۳۷۰ موفق به اخذ فوق‌لیسانس ادبیات انگلیسی از دانشگاه تهران شد. او از همان سال به عنوان عضو هیأت علمی به استخدام دانشگاه علامه طباطبائی درآمد و متعاقباً در سال ۱۳۷۵ برای ادامه تحصیل به انگلستان رفت و در سال ۱۳۸۰ پس از اخذ دکتری نظریه و نقد ادبی از دانشگاه ساسکس، به ایران بازگشت و در حال حاضر با رتبه استاد در دانشگاه علامه طباطبائی به تدریس اشتغال دارد.

از دکتر پاینده تاکنون بیش از ۱۳۰ مقاله در نشریات مختلف به چاپ رسیده، همچنین از وی ۲۹ عنوان کتاب شامل ۱۲ تألیف و ۹ ترجمه و ویرایش، منتشر شده است. سیمین دانشور یکی از داستان‌های خود را با عنوان

آشنایی با زین‌الخبار گردیزی

مکتب تاریخ نگاری کهن ایرانی

قندهار او را گشت و همه جهان او را مخالفی نماند که با وی منازعت کردی.

و پیغمبر ما محمدالمصطفی صلی‌الله علیه و سلم اندر روزگار او از مادر بزد و بدین فخر بکرد و گفت (قال رسول‌الله صلی‌الله علیه و آله) «ولدت فی زمن الملک العادل و هو انوشیروان» صلق رسول‌الله.

و بزرگ‌مهر حکیم، عجم وزیر او بود و کلیله و دمنه از هندوستان او به ایران آورد و شطرنج به‌روزگار او آوردند و پدر او قباد آغاز کرده بود که خراج نهد و رسم عشر بردارد نتوانست، او تمام کرد و خراج نهاد بر هر گزی گندم یک شیبانی و برنج چهار دانگ و زر هشت درم و چیزهای دیگر هفت درم و چهار بن خرما را یک شیبانی و هر هفت بن زیتون را یک درم. و شهر نوبندگان و همدان و بغداد کهن و اردبیل و مداین و دیوار باب‌الایوب او بنا کرد ص ۳۱، ۳۲، ۳۳، کتاب تاریخ گردیزی یا زین‌الخبار گریزی با کوشش عبدالحی حبیبی استاد دانشگاه کابل در ۲۹۹ صفحه به تصحیح رسیده و کاتب خط نستعلیق آن، خال محمد خسته‌نام‌دار، مصحح، تعلیقات و فهرس را نیز به کتاب افزوده است. ناشر کتاب بنیاد فرهنگ ایران است.

(تاریخ نگاران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۳، صفحات ۷۰-۷۶)

بشکست، انوشیروان لشکر بکشید و بروم رفت و دارا و رها و منبج و قنسرین و حلب و فانیه و حمص و سلوقیه بگرفت و انطاکیه را حصار کرد و تراکیه را.

و خواهرزاده قیصر اندر آنجا بود با چند تن بزرگ زادگان رومیان آن حصار را بگشاد و ایشان را اسیر گرفت و مالی عظیم از آنجا برداشت از زر و سیم و مروارید و یاقوت و جواهر و متاع و فرش و سلاح.

پس قیصر رسول فرستاد و صلح خواست و خراج و ساو و باژ پذیرفت و وثیقتی که بایست بکرد و از آنجا بازگشت و بنشست و پنج پادشاه به یک روز به خدمت او پیش آمدند و رسولان آمدند از مارسب شاه هندوستان و خاقان بزرگ شاه ترکستان و شاه سرانندیب با هدیهای بسیار و ساو و باژ پذیرفتند و همه ملوک جهان او را مسخر گشتند و خاقان بزرگ دختر خویش بزنی بدو داد و او مادر هرمز بود و شاه هندوستان پذیرفت هر دخلی که او را باشد از ولایت خویش هفت یک آن به نزدیک شاهنشاه فرستد و هر سالی ده پیل و دوپست هزار پاره ساج و عاج دهد و کابل و

عرب، منذر بن امرءالقیس را داد که او سید و سیزده همه عرب بود ص ۳۱.

ز، بجای ژ، ازدها بجای اژدها.

د، بجای ذ، نودر بجای نوذر.

بزرگر بجای برزگر، و منوچهر مردمان را بزرگری او فرمود ص ۷.

به کار بردن مفرد به جای جمع، پس به خانه ضحاک آمد و به شهر او که او را کنک دز گفتندی و جادوی‌ها ساخته بود و برادر او هفتاد جادو بودند. برادر بجای برادران و نیز به کار بردن حرف ک بجای حرف گ در واژه کنک دز.

به کار گرفتن کلمه مر به تکرار زیاد.

و چون ولایت خراسان، مر اسماعیل را گشت و عهد و لوی معتضد برسید، اسماعیل بن احمد، مر محمدبن هارون را بفرستاد تا گرگان و طبرستان بگیرت و محمدبن زیدبن محمد را بگیرت و سوی اسماعیل فرستاد و اسماعیل، گرگان و طبرستان مر محمد بن هارون را داد ص ۱۴۷.

انوشیروان عادل

چون انوشیروان بن قباد

بر تخت نشست و رسم‌های

نیکو آورد، او را انوشیروان

عادل نام کردند که مرد عادل

بود «حذف حرف وحدت» و

ستم از هیچکس نپسندید

و اندر داد دادن رسم‌ها

آورد که هیچکس از اول

نیابوده بود و اول کار آن

کرد که پادشاهی عرب منذر بن

امریء القیس را داد که او سید

و سیزده همه عرب بود او را

و سلف او را به نزدیک ملوک

عجم خدمت‌های بسیار بود.

و دیگر حدیث مزدک را

تدارک کرد و با او مناظره کرد و

به حجت و برهان درست کرد که

مزدک بر ناحق است پس بفرمود تا

او را بکشند و پوست او بپایختند و

پُر کاه کردند و از در ایوان در گنرگاه حشم

بپاویختند. و پس بفرمود تا مر مزدکیان را طلب کردند و

بپاویزیدند او اندر نیم روز هشتاد هزار مرد مزدکی بکشت و

پس مر اهل مملکت را بفرمود که دین آموزید و کار دین را

بپردازید تا اندر شناختن و دانستن دین ماهر گردید تا چون

مزدکی بیرون آید مخرقه خویش برشمارد و بتواند گیرد و

لشکر بروم فرستاد و بعضی از ولایت بگیرت و قیصر رسول

فرستاد و صلح جست و هدیه‌های بسیار بفرستاد او را اجابت

کرد و خراج بر رومیان نهاد و لشکر را بازخواند و از قیصر

گروگان بگیرت و به گرگان رفت و آنجاها بنا افکند از رخام

کوشکی بنا کرد که کس اندر جهان چنان ندیده بود همه

دیوارها و بام از رخام و ترکان خوارزم به طاعت او آمدند و

دیواری که یزدجرد بن بهرام بنا کرده بود و اساس آن نهاده

بود نوشیروان او را تمام کرد و از آنجا باز آمد چون به دسکره

رسید از خاقان بزرگ ملک ترکستان و از هیتالان (هیاطله) و

از فغفور چین و از قیصر روم رسولان آمدند با هدیه‌های بسیار

و نامه‌ها آوردند و از وی صلح جستند وی همه آن رسولان

را نیکو پرسید و بر کرد و هدیه‌ها پذیرفت و بدان صلح که

خواسته بودند همه را اجابت کرد و چون یکچندی

برآمد قیصر رومی عهد

ابوسعید عبدالحی بن الضحاک بن محمود گردیزی که کتاب زین‌الخبار را در تاریخ ۴۴۰ هجری به رشته تألیف درآورد، معاصر بوده است با زین‌الملکه عبدالرشید بن یمین الدوله محمود غزنوی و کتاب خود را به نام او زین‌الخبار نام نهاده است. از ترجمه احوال او بیش از این اطلاعی نداریم اما می‌دانیم که اواخر زندگی استاد ابوریحان بیرونی را درک کرده و از محضر او سود برده است و نیز ابوالفضل محمدبن حسین بیهقی، مؤلف تاریخ بیهقی در عصر او می‌زیسته است.

گردیزی کتاب زین‌الخبار را در سال ۴۴۰ یعنی یک سال قبل از قتل سلطان عبدالرشید بن محمود به‌دست غلام پدرش طغرل به پایان رسانید.

انشای زین‌الخبار به فارسی دری و مانند سایر نوشته‌های این عصر روان و شیرین و لطیف است و گاهی کلمات و لغات و تعبیر زیبا در آن به کار رفته است اما به‌عکس نوشته‌های هم‌عصر خود که اغلب مطولند، قطعات کوتاه و مجمل دارد.

تاریخ گردیزی موجود که مورد مطالعه این کتاب است همان است که آقای عبدالحی حبیبی، استاد دانشگاه کابل از دو نسخه مکشوفه از کتابخانه کمبریج و کتابخانه بادلیان اکسفورد لندن، مقابله و تصحیح نموده‌اند و آنچنانکه مصحح می‌گوید و در کتاب نیز آشکار است صفحات اول و قسمتی از صفحات وسط آن ساقط شده و نسخه‌هایی که مرحومان قزوینی و سعید نفیسی بر آن‌ها مقدمه نوشته‌اند نیز از این وضعیت برخوردارند. ناگفته نماند که مرحوم نفیسی و مرحوم قزوینی و استاد مینورسکی هر کدام جداگانه بابتی از این کتاب را تصحیح نموده‌اند و باب ۱۳ و ۱۴ نیز در سال ۱۳۲۵ در مجله سخن به طبع رسیده است. بنابراین از آغاز کتاب که چگونه بوده و آیا مانند روش سائر سرآغاز آن با ذکر خلایق و نعت رسول اکرم شروع می‌شده است یا خبر اطلاعی نداریم نسخه حاضر از سوی بنیاد فرهنگ ایران در سال ۱۳۴۷ به وضع شایسته و نفیسی به چاپ رسیده است.

همانگونه که گفته شد از آغاز کتاب بی‌خبریم و قسمت حاضر کتاب با خاندان پیشدادی شروع می‌شود و پس از آن کیانیان، ملوک طوایف، ملوک ساسانیان، اکاسره، خلفا و ملوک اسلام، اخبار امرای خراسان و سپس اندر استخراج تاریخ‌ها، اندر اسباب عیدها، اندر عید جهودان، اندر اسباب عید جهودان، اندر عید ترسایان، اندر عیدها و رسم‌های مغان، اندر شرح جشن‌ها و عیدهای مغان، اندر عیدهای هندوان، اندر معارف و انساب اندر معارف رومیان، و آخر سر هم با اندر معارف هندوان پایان می‌پذیرد.

مختصات‌نثر

زین‌الخبار کتابی است ساده و روان و از لحاظ قدمت از بیهقی دورتر و به سبک بلعیمی شباهت نزدیک‌تر دارد. سادگی و روانی و اختصار را در حد افراط پیموده است و به قول مرحوم بهار در سبک‌شناسی «گردیزی از فرط ایجاز و مقید بودن به ذکر رؤوس مطالب، میدانی مانند تاریخ سیستان و بیهقی برای جولان قلم نداشته است و جز مطالب موجز معین یعنی شرح حال ساده پادشاهان از مرگ و ولادت و ولایت گرفتن و وزیر نشاندن و فتح و هزیمت و عزل و نصب امرای چیزی ندارد.» کاربرد واژه‌های عربی در تاریخ گردیزی کم است اما به‌ندرت از آیات و احادیث و اخبار استفاده کرده است.

مختصات‌دستوری

زبان گردیزی زبان رایج و معمول قرن چهارم و اوایل قرن پنجم است؛ یعنی فارسی دری همان زبانی که امروز صیقل یافته و تراشیده شده و پخته و سخته، به‌دست ما رسیده و تنها فرقی که با زبان امروز ما دارد تبدیل حروف است و عدم پرهیز از تکرار واژه‌ها، برای نمونه می‌توان موارد ذیل را ناظر بر حروفی که امروز تبدیل یافته‌اند ذکر نموده و نیز موارد دیگر. ب بجای پ و نوشیروان اول کار آن کرد که بادشاهی

امروز در تاریخ

یدر چین باستان و جلب دوستی ایران

«شکی هوانگدی» امپراتور چین از دودمان «کین» = شین = هسین = چین» در زمستان سال ۲۱۸ پیش از میلاد یکی از درباریان خود را مامور سفر به ایران و برقراری مناسبات دیپلمات کرد. این فرستاده دو ماه بعد در شهر «آپاراتا» - کلات نادری امروز» با تیرداد یکم - دومین شاه اشکانی ایران ملاقات کرد و تیرداد از او خواست که به اقامت در ایران به عنوان سفیر دائمی چین ادامه دهد و وسیله از تیرداد امپراتوری باشد.

تشدید فعالیت‌های دیپلماتیک شاه عباس

زمستان سال ۱۰۰۲ خورشیدی شاه عباس برای رسیدن به هدف های خود راه دیپلماتیک به مفهوم امروز آن در جهان را در پیش گرفت. شاه عباس از دیدار سیاحان و سفرنامه نگاران اروپایی از ایران استقبال کرد و سدی در برابر ورود مسیحیون های مذهبی اروپایی نیز به وجود نیاورد. هدف شاه عباس از تشویق سفرنامه نگاران اروپایی به ایران این بود که در بازگشت ذهن اروپاییان را نسبت به دولت مذهبی ایران که در آن دیار شهرت سختگیری نسبت به مسیحیان یافته بود در شک و تردید سازد.

فخستين و ز سال ميلادی

امروز یکم ژانویه و آغاز سال میلادی تازه است. تقویم نویس های اروپایی در طول زمان برای خود پنج تقویم در نظر گرفتند که در همه آنها یکم ژانویه نخستین روز سال میلادی بوده است.

بیروزی انقلاب کوہا و آغاز حکومت فیدل کاسترو

«باتیستا» که او را «دیکتاتور کوبا و عامل بیگانه» توصیف کرده اند در آخرین روز سال میلادی ۱۹۵۸ بر اثر فشار نیروهای انقلاب، به جمهوری دومینیکن گریخت و پناهنده این دولت شد و یکم ژانویه سال ۱۹۵۹ فیدل کاسترو رهبر انقلاب، پیروزی آن را اعلام داشت و زمام امور را دست گرفت.

راز ترقی غرب

گی موله نخست وزیر پیشین فرانسه در مراسم ژانویه سال ۱۹۵۶ رقابت تاریخی فرانسویان و انگلیسیان را کنار گذارد و گفت: راز ترقی غرب است، زیرا که در آن جان و مال و آزادی مردم از تعرض خودسرانه مصونیت یافته است و از آن پس، دست مردمی که آن را پذیرا شده بودند برایشیافت باز شد.

www.iranianshistoryonthisday.com

قاب امروز

کاشم، هفت، نگ شبر از / عکس، از:، ضا قادی،

سرایه

این قافله عمر عجب می گذرد
دریاب دمی که با طرب می گذرد
ساقی غم فردای حریفان چه خوری
پیش آر پیاله را که شب می گذرد
خیام

پند بزرگان

زندگی شیرین است. انسان ها به دست خودشان این شیرینی را تلخ می کنند.

شیلر

سهم ما از زندگی خودمان فقط یک سهم است. بقیه مال کسانی است که به نوعی با ما مربوطند.

شولوخوف

۵۱۶۰ جدول شرح در متن

[illegible]

چهل سال پیش در همین روز

تمامی مطالب از روزنامه اطلاعات روز سه شنبه ۱۱ دی ماه ۱۳۵۸
(برابر با ۱۲ صفر ۱۴۰۰، اول ژانویه ۱۹۷۹) نقل شده است.

اسامی نامزدهای ریاست جمهوری تقدیم امام شد

اعضای شورای انقلاب اسلامی ایران، به منظور بررسی آخرین تحولات جاری مملکت و دادن گزارش‌های مختلف کشور به امام دیروز به قم رفتند و در حضور امام داده جلسه خود را تشکیل دادند. آقای هاشمی رفسنجانی سرپرست وزارت کشور در پاسخ به این سؤال که آیا فهرست نامزدهای ریاست جمهوری تسلیم امام شده است یا نه گفت: فهرست نامزدهای ریاست جمهوری به حضور امام داده شده است ولی نتیجه تحقیقات هنوز مشخص نشده است. که قاعدتا تا او و شنبه امام بنحو خود اهند داد.

حلال‌الدین فارسی‌کاندیدای حزب جمهوری اسلامی

امروز اعضای عالی‌رتبه حزب جمهوری اسلامی در یک مصاحبه مطبوعاتی رسماً جلال‌الدین فارسی عضو شورای مرکزی این حزب را به عنوان کاندیدای این حزب برای ریاست جمهوری معرفی کردند. در مراسم معارفه علاوه بر جلال‌الدین فارسی، دکتر بهشتی دبیر کل حزب، هاشمی -رفسنجانی و آقای دکتر آیت‌الله شریعتی شرکت داشتند.

اسامی کانديد اها شنبه رسماً اعلام مي شود

صبح امروز مهندس مصطفی میر سلیم معاون سیاسی و اجتماعی وزارت کشور در گفتگویی با اطلاعات در مورد نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری گفت: در حال حاضر ما در وزارت کشور در رابطه با ماده ۲۵ قانون انتخابات مشغول بررسی هستیم و به محض اینکه فهرست آماده شد و بررسی اولیه انجام گرفت اسامی را تقدیم امام خواهیم کرد. وی گفت: برای تصمیم گیری نهایی فکر می کنم بتوانیم روز چهارشنبه (فردا) این فهرست را تقدیم امام کنیم و قاعدتا روز شنبه آینده فهرست رسمی نامزدهای ریاست جمهوری از طریق ولسیات ارتباط جمعی اعلام خواهد شد.

شورای امنیت پیشنهاد آمریکار ا تصویب کرد

سازمان ملل - خبرگزاری فرانسه - شورای امنیت سازمان ملل با اکثریت یازده رای موافق و چهار رای ممتنع و بدون رای مخالف، طرح قطعنامه پیشنهادی آمریکا را درباره ایران تصویب کرد. نمایندگان شوروی، چکسلواکی، بنگلادش و کویت به قطعنامه آمریکا رای ممتنع دادند، بنابراین قطعنامه بدون رای مخالف به تصویب رسید.

اخطار به ایرانیانی که به عراق مهاجرت کرده‌اند

کرمانشاه - از سوی دادگاه انقلاب اسلامی
قصر شیرین و سرپل ذهاب، بیانیه‌ای خطاب به ایرانیانی
که در جریان انقلاب به عراق مهاجرت کردند، انتشار
یافت و از آنان خواسته شد که با توجه به عفو امام
خمینی و امانی که به آنها داده شده است، به کشور
بازگردند. در غیر اینصورت اراضی مزروعی بجای
مانده آنان بفع مستضعفین منطقه مصادره شده و بین
آنها توزیع و تقسیم می‌شود.

ژاین از ایران نفت بیشتری می‌خواهد

صبح دیروز، سفیر کبیر ژاپن در ایران با مهندس علی اکبر معین‌فر وزیر نفت، ملاقات و گفتگو کرد. در این ملاقات مسئله خرید نفت توسط شرکت‌های ژاپنی از ایران برای سال ۱۹۸۰ مورد مذاکره قرار گرفت. معین‌فر در پایان این ملاقات گفت: ژاپن علاقمند به خرید مقدار بیشتری نفت از ایران است.

رئوس کلی تقسیمات تازه کشور اعلام شد

همانگونه که قبلاً به اطلاع خوانندگان عزیز رسید، تقسیمات کشوری تغییر می‌کند و بر اساس این تغییرات استان‌های کشور که از چند واحد شهرستان و چند واحد بخش تشکیل خواهد شده افزایش خواهد یافت، تقسیمات کشوری به گونه‌ای تغییر می‌یابد که هر استان باید به حد خود کفایی، در زمینه اقتصادی و زمینه‌های دیگر برسد تا بتواند با نظام شورایی هماهنگ و منطبق گردد.

ک جزیره کیش را از شیوخ محلی خریده بود!

هوشنگ رام، از زندان اوین، طی شرحی به روزنامه اطلاعات، اعلام کرد که در کارهای اجرایی و تصمیم‌گیری‌های سازمان عمران کیش، سمتی نداشته است. نامبرده در توضیح خود می‌افزاید: مالک و صاحب اصلی جزیره کیش ساواک بود که اراضی آن را سال‌ها پیش از شیوخ محلی خریداری کرد، و بانک مرکزی ایران هم با پرداخت نُهصد میلیون تومان وام از طریق بانک عمران هزینه‌های آنرا تامین نمود.

سودو کو

5	1				9	6		3
		3		1			1	
7				4				2
			9	3				
		6				9		
				6	1			
4				9				6
	6			2		4		
3		1	4				2	5

٤	٩	١	٢	٣	٥	٧	٨	
٥	٧	٨	٤	٩	١	٢	٣	
٢	٣	٥	٧	٨	٤	٩	١	
١	٤	٩	٣	٨	٢	٥	٧	
٣	٢	٥	١	٤	٧	٨	٩	
٨	٨	٧	٩	٥	٣	١	٤	
٧	١	٤	٣	٩	٨	٢	٥	
٩	٥	٢	٨	١	٤	٧	٣	٢
٨	٣	٣	٧	٢	٥	٩	١	٤

حل ۲۶۴۶